

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Prima Controversia. An Christus aut eius humanitas meruerit aut mereri
potuerit de condigno, aut de congruo vnionem hypostaticam ipsius
humanitatis cum Verbo, vel continuationem aut eius ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

differentia inter catholicae fidei doctrinam, & A hæresim Photini, vt patet in textu. Secundò ex Verbis Euangeliū *Luc. 1. cap.*

SECUNDA CONCL. Neque etiam opera alterius cuiuscunq; hominis potuerunt esse meritoria huius vniōis ex condigno. Probatur tripliciter, primo; quia vniō Incarnationis transcendit vniōē beatitudinis ad Deum; ergo non potest cadere sub merito. Antecedens probatur; quia vniō Incarnationis est in esse personali; vniō autem beatitudinis ad Deum est per actum frumentis: Consequentia vero probatur; quia operatio meritoria hominis propriè ordinatur ad beatitudinem, quæ est virtutis præmium, & consistit in plena Dei fructuone; ergo, **Secundò** probatur eadem conclusio; quia gratia idē non potest cadere sub merito; quia est merendi principium; ergo multò minus Incarnatio potest cadere sub merito. Antecedens relinquitur ut notum. Consequentia probatur; quia Incarnatio est principiū gratiæ; quod probatur ex diuina scriptura *Ioan. 1.* gratia & veritas per Iesum Christum facta est. **Tertiò** probatur concl. Quia Incarnatio Christi est reformatio totius humanæ naturæ; ergo non cadit sub merito alicuius hominis singularis. Probatur consequentia; quia bonum alicuius puri hominis non potest esse causa boni totius naturæ.

TERTIA CONCL. Sancti Patres meruerunt ex congruo Incarnationem desiderando & petendo. Probatur; quia congruum erat ut Deus exaudiere eos qui ei obediebant.

Expositio Textus.

Duos postremos primæ conclusionis terminos declarat accuratè Porrecta.

Circa discursum, quo probatur prima conclusio, nota vim probatim antecedētis apud Caietanum, optimè declarantem vim primæ sive consequentiæ quam etiam ex August. & sexta Synodo declarat Val. Eadem etiā explicat Porrecta, qui etiam tres secundæ conclusionis probatim, & terminos assumptarum propositiorum diligenter exponit. Vide etiam apud eum formam responsionis ad tertium argumentum **D. Thom.**

PRIMA CONTROVERSIA.

An Christus aut eius humanitas meruerit aut mereri potuerit de condigno, aut de congruo vniōem hypostaticam ipsius humanitatis cum Verbo, vel continuationem aut eius circumstantias, aut quasi extensionem eius ad eas materiae partes, quas paulatim per mutationem acquirebat, vel quasi restitutionem eius, qua in resurrectione facta est?

Octo in inscriptione quæsita continentur. Primum est: *An Christus de facto meruerit vniōem humanitatis cum Verbo?* Secundum est: *An eius humanitas eandem vniōem hypostaticam cum Verbo meruerit?* de quibus inter Catholicos Doctores nulla est Controversia, sed propter alia quatuor ultima necesse fuit hæc duo, velut eorum capita proponere, & ex proprijs ea fundamentis definire, vt ex ijs ceterarum quæstionum annexarum modi facile resoluantur: est igitur tertium quæsitus: *An de potentia Dei absoluta Christus mererit potuerit vniōem hypostaticam humanæ naturæ cum Verbi persona?* Quartu est: *An eadem vniōem mereri potuerit humanitas?* Quintum: *An Christus meruerit, Naz. in D. Tho. 3. partem*

A aut mereri potuerit circumstantias vniōis, seu Incarnationis? Sextum est: *An eiusdem vniōis continuationem Christus meruerit, aut mereri potuerit?* Septimum est de extensione, Ultimum est de reuentione: & sermo est de merito tam cōdigni quam congrui. De his igitur ac præsertim quatuor postremis quæsitus variae sunt Doctorum opiniones.

Prima sententia est *Suar. qui disp. 10. scđ. 3. ad 2. sententia & 4. quæstionem tria respondet. Primum est: anima Doctorum.*

Christi vel humanitas nec meruit nec mereri potuit prædestinationem seu electionem suam ad hypostaticam vniōem. **Secundum est:** *Anima Christi vel humanitas non meruit suam vniōē seu assumptionem; quod tamen non est omnino certum secundum fidem. Tertium: etiam de potentia absoluta fieri non potuit ut humanitas per opera præcedentia mereretur suam Incarnationem: ad primum autem & tertium respondet in eadem disp. scđ. 4. tribus dictis: Primum est: Probabilis est multorum opinio dicētum implicare contradictionem Christum meruisse Incarnationem. Secundum est: Valde probabile est Christum potuisse mereri Incarnationem. Tertiū de facto sine vlo dubio dicendum est, Christum dominū non meruisse Incarnationem suam. Ad reliqua tria respōdet in eadem scđ. quinq; dictis. Primum est: quāvis fortasse non implicet contradictionem gratiā vniōis solum prout intelligitur coexistere vni instanti gratis dari, & vt perseverans & durās esse præmium meritorū; tamē id nec videtur consentaneum naturæ eius, cū de se perpetua sit, nec modo cōmunicationis diuinae gratiæ, cuius dona sunt sine penitentiā; in fine tamē sectionis ait partē affirmantem sibi videri probabilem. **Secundū** non oportet ponere meritū vniōis, quo ad illius quasi extēsionem; sed paulò inferius cōtraria adhæret opinioni. **Tertiū** dici potest: Christū meruisse resurrectionē suā, atque adeo vniōem animæ ad corpus, non tamē propterea necesse est, vt meruerit aliquam vniōem humanitatis ad Verbum; quia hæc in re ipsa non fuit dissoluta, sed mansit in anima & corpore, quæ licet inter se fuerint separata per mortem; non tamen à Verbo; quæ respōtio (inquit) vera est, si nihil addit vniō totius humanitatis ad Verbum, præter vniōem animæ & corporis inter se, si autē aliquid addit, illud sine dubio fuit Christo restitutū propter merita eius; quia non est maior ratio de resurrectione ipsa, quam de hac vniōne, si aliquid addit: **Ultimo** ait Christū etiam meruisse, vt hæc vniō hypostatica non quidem multiplicaretur, sed vt eadem quasi iterum atq; iterum in rerum natura poneretur per mysterium Eucharistiae.*

Secunda sententia est *Vasq. disp. 21. Vbi quarto posito respōdens t. 6. ait: Per vniōē hypostaticā tamē fuisse gratiā factā humanitati Christi, vt simul tēpore incipiēs cū ipsa humanitate non potuerit cadere sub vliū meritorū: in oītano vero capitulo ad alia posteriora quæsita respondens ait, humanitatē meruisse perpetuitatē vniōis, & resurrectionē ipsius humanitatis iterū reuniēde cū Verbo diuino secundū se totā & non solum secundū partes & oīs circumstantias, nō solum consequētes sed etiā antecedentes tempore & concomitantes Incarnationem, quæ per se requisitæ non erat ad ipsam, fuisse tamen peculiare beneficium, sub meritorū humanitatis cecidisse nō solum quatenus habuerūt rationem beneficij respectu aliorum, sed etiam respectu ipsius humanitatis.*

Tertia sententia est *Thomistarum qui primū & secundū quæsito cū D. Tho. & cōmuni Theologorū sententia respōdent, neque Christum neque*

que eius humanitatem meruisse vniōnem diuini Verbi cum ipsa humanitate; ad tertium verō dicunt Christum per absolutam etiam Dei potētiam non potuisse dictam vniōnem seu Incarnationem mereri; ita Cai. & Med. *super hoc articulo*, Astur. *q. sua 5. concl. 2. & Aluar. disp. 16.* Ad quartum respondentē primō: per absolutam Dei potentiam fieri potuisse vt humanitas Christi & eius anima mereretur Christi Incarnationem, quantum ad eius substantiam: ita Cai. Astur. & Aluar. *locis supra notatis*: Sed hi duo posteriores in uno conueniunt & in altero differunt. Affirmant enim ambo: Si humanitas prius tempore fuisset in supposito sibi proprio & connaturali, potuisse Incarnationē mereri per opera ex gratia & charitate procedentia, accedente etiā speciali Dei promissione & ordine, per quam illa opera referentur ad Incarnationem tanquam ad prēmium. Differunt autem; quia Caietanus admissit naturam humanam prius natura & tempore, quam assumetur à Verbo potuisse per Dei potentiam absolutam habere propriam existentiam & operationem ex gratia procedentē, quam mereretur vniōnem. Sed Astur. affirms *in probatione sua tertie conclusionis* duobus alijs modis potuisse Christi humanitatem mereri suam vniōnem cum Verbo. Primus est si supponamus veram esse sententiam, que multis Theologis visa est probabilis, videlicet Christi humanitatem, quatenus per propriam exitit existentiam prius natura, quam assumetur ad personalitatem Verbi habuisse actionem ex gratia & charitate procedentem, qua suam cum Verbo hypostaticam vniōnem mereretur. Hunc itaq; modū affirms Astur. esse possibilem. Secundus modus est, si per absolutam Dei potentiam prius natura vel tempore humanitas assumpta fuisset ad existentiam Verbi diuīnam, quam ad eius substantiam: tunc enim (inquit) facile intelligeremus Christi animam seu totam eius humanitatem per operationes ex gratia habituali, & ex diuīna procedentes existentia mereri hypostaticam vniōnem Verbi cum humanitate; quem dicens modum sequitur Rada *in sua 3. p. Contr. 12. a. 3. dub. 1.* Aluar. autem *disp. 16.* negat simpliciter vtrumq; dictum: ait enim supposito, quod humanitas non fuerit producta prius tempore, quam vniōretur Verbo sicut de facto contingit docet fides Catholica non potuisse humanitatem per opera procedentia in priori natura vel subsequentiā Incarnationem mereri suam cum Verbo vniōnem hypostaticam. Ad sextum quæstū respondet Astur. *concl. 4.* Christum dominum neque meruisse neque mereri potuisse lue Incarnationis circumstantias, V. g. téporis loci quod ex tali matre nasceretur &c. Ad septimum respondet *concl. 5.* Christum neque meruisse neque mereri potuisse, si propriè de merito fiat sermo, ipsam suā Incarnationis continuationem; sed interius addit, potuisse Christum mereri Incarnationis continuationem, sed meritus illud (inquit) esse ab extrinseco ex sola Dei acceptatione & promissione; non verō vim meritoriam ex principio intrinseco, videlicet ex gratia vniōnis participaret. Ad ultimum respondet nequit, pag. 472.

Q. 1. De singulis ferē propolite Contr. partibus di-
stinctis per capita agēdū est; quia singulæ pro-
positi prius habent difficultates. Est igitur.
rubri offen-
PRIMA QVAESTIO; Num Christus meruerit
etiam certa Incarnationem? id est vniōnem suā humanitatis
esse Christū
et SECUNDA quārens; an humanitatis eandem r-

uionem sibi meruerit? Hec quæstio est contra Photinum hæreticum asserentem Christū fuisse purum hominem & meruisse Deitatem; & contra Originem quin in Petri archon, cap. 6. docet animam Christi simul cum Angelis & alijs anima- per opera præcedēt. Deinde pro-
manitatem Incarnationis nō meruisse
ne condignē
per opera præcedēt.
*Et quamvis summa consensio Patres & Scholastici doceant, Christum aut eius humanitatem vniōnem hypostaticam ipsius humanitatis cū Verbo nō meruisse merito cōdigni aut merito cōgrui; dissentiūt tamē in assignādo gradū certitudinis huic catholicae veritati. Nam MED. proposita sua prima conclusio asserente Christū non meruisse vniōnem hypostaticam ait, cōclu- sionem hanc sibi videri certam secundū fidē; ad cuius probationē adducit multa diuīna scrip- tū & D. August. testimonia; quæ VASQ; & post cum SVAR. ait non satis probare cōclu- sionem esse de fide, nec ipsi meliora producunt: af- firmat tamen VASQ. *disp. 21. cap. 1.* oppositam cōclu- sionem esse errorem in fide, si fermo sit de meritis filius liberi arbitrij. AS TVR. autem ait oppositum quidem dicta conclusionis esse peri- culosum & non satis tutum in fide, sed non esse expressum errorem loquendo de merito per opera, quæ Christus post Incarnationem fuit operatus; quamvis (inquit) testimonia, quibus illa conclusio probatur, vt plurimum probent efficaciter, quod non præcesserit aliqua merita in Christo, aut in eius humanitate, quibus suā mereretur Incarnationem.*

ALVAR. duo dicit: Primum est si loquamur de merito condigni, certissimum est humanitatem Christi non meruisse per bona opera etiam ordine natura duntaxat antecedentia vniōnem hypostaticam, & opposita sententia est periculosa in fide & valde proxima errori. Secundum est etiā de congruo non meruit humanitas Christi vniōnem cum Verbo, quæ conclusio (inquit) non est ita certa, sicut præcedens; est tamen valde conformis sacris litteris, & opposita est improbabilis & sacris scripturis parum conser- terna.

M I H I verō tria videntur dicēda: **PRIMUM** Es t: si fermo sit de merito simpliciter siue de merito condigni, concl. negante Christum suā hypostaticam vniōnem per opera præcedentia meruisse, esse fidei dogma certissimum. quod arguento, iudicio meo, conuincēte sic probatur: Ecclesia in pluribus generalibus Conciliis & presertim Niceno Conitan. prīmo & Ephel. quæ notat Porrecta, hæresim Photini damnavit asserentem, Christum ante parum hominem fuisse & postea per meritū bonæ vitæ obtinuisse, vt esset filius Dei. At eadem hæresis in substantia est asserere Christū aut eius humanitatem prius natura, quam vniōretur Verbo personaliter, hanc sibi vniōnem con- dignè meruisse; ergo prædicta conclusio oppo- situm huic errori pronuncians est de fide. Minor probatur: Quoniam hæresis Photini in hoc præcipue posita fuit, quod creditit Christum non ex vi lue conceptionis & natuitatis supernaturalis fuisse filium Dei, sed ex proprijs meritiis di- uinitatem siue Dei filiationem sibi comparasse; at hoc idem assereret, qui diceret Christum aut eius humanitatem priusquam Verbo personaliter vniōretur, vniōnem illam hypostaticam meruisse; ergo. Probatur hęc minor; quia nec differētia prioritatis téporis & instatū natura, nec differētia humanitatis terminatæ propria personalitate, aut sine propria personalitate simpli- citer

citer existentis, antequam Verbo personaliter vniatur, vllā in re præsenti facit in maius, aut in minus erroris varietatem; cum non minus hic, quam hæresis prædicta neget Christum ex vi supernaturalis suæ conceptionis esse filium Dei, & assertat illum per merita propria fibi filiationem hanc acquisiuisse. Et *confirmatur primò*: quia humanitas existens singulariter in rerum natura secundum multorum opinionem est verè suppositum, & Aristot. in 7 *Metaph.* eam à supposito non distinxit, & secundum veritatem aequiparatur supposito: *Quod autem actu propria personalitate terminetur aut non terminetur*, hoc impertinens est & mère per accidens in re præsenti: nam siue meritum vniōnis tribuatur humanitati simpliciter existenti, siue illi tribuatur propria personalitate terminata, idem in utraq; assertione clauditur error, videlicet Christum non ex vi sua supernaturalis conceptionis sed ex vi proprietorum meritorum esse filium Dei. *Secundò confirmatur*: quoniam vterque dicendi modus aequè repugnat gratiae vniōnis, quæ omnium gratiarum est maxima: nam vt ait *Apostolus Rom. 11. 11.* *Sicut gratia, iam non ex operibus, alioquin gratia non est gratia.* *Tertiò confirmatur*: quia gratia, idè non cadit sub merito; quia est principium omnis boni operis, vt ait *S. D. in 1. 2. q. 114. a. 5.* *at gratia vniōnis, non solum principium est omnis boni operis, sed etiam ipsius gratiae habitualis, iuxta illud Ioan. 1. 3. *Vidimus gloriam eius, quæ vniōnem à Patre plenum gratia, & veritatis, & Luc. 1. Quod enim certè nascetur sanctum, vocabitur filius Dei.* Quod etiam explicat. *S. D. in art. sequenti, & latius quest. 7. artic. 13. & ibidem expositores.* *Secundo probatur* primum illud dictum ex communi Theologorum consensu dicentium, Christum suam Incarnationem non meruisse. *Tertiò probatur* ex omnibus illis diuinæ scripturæ testimonijs, in quibus sacrosanctum Incarnationis mysterium specialissimam Dei gratiæ & bencvolentia tribuitur. *Quod cum proprietate fieri minimè potuisse, si Christus hypostaticam vniōnem Verbi cum humanitate merito condigni per opera præcedentia meruisset.* Loca præcipua sunt. *Io. 3. Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum vniōnem daret. Luc. 1. Per viscerem misericordie Dei nostri, in quibus visitauit nos oriens ex alto. Ad Tit. 2. Apparuit gratia Dei Saluatoris nostri.* Et cap. 3. *Apparuit humanitas, & benignitas Saluatoris nostri.* Ad Rom. 5. *Mysterium Incarnationis appellatur gratia. Sicut enim (inquit) vnius delicto multi moriuntur, multi magis gratia Dei, & donum in gratia vnius hominis Iesu Christi in plures abundauit.* & *Io. 1. De plenitudine eius omnes accepimus.* Notandum est autem in his duobus vltimis locis Mysterium Incarnationis gratiam & donum simpliciter nuncupari: atque adeò, non solum respectu nostri, sed etiam respectu Christi & eius humanitatis. *Quarò prob. ex D. August. multis in locis, quæ refert Med. super hoc a. & Astur. de gratia Christi. q. 5. conclus. 1. pag. 454.* que perperam interpretatur Suar. vt optimè probat Altar. *diff. 15. concl. 1.* Alia D. August. loca refert Vafq. *diff. 21. cap. 1. Quin dò prob. illud dictum optimis argumentis.* Primum est: Antè vniōnem naturæ humanæ cum persona Verbi, Christus non est neque esse potest; ergo neque meruit neque mereri potuit vniōnem humanitatis cum Verbo. Antecedens probatur ex supradictis in articulo 4. vbi declarauimus Christi nomine significari compositum ex humanitate & persona Verbi. Sed quia fortasse dici posset, Christum non secundum se totum sed ratione solius humanitatis priusquam*

A vniretur Verbo eandem vniōnem meruisse. Contra hoc sit secundum argumentum: Nulla natura rationalis aut intellectualis potest mereri, nisi prius existat; sed humana Christi natura non prius fuit existens, quæ vniretur Verbo personaliter; ergo non potuit vniōnem hanc cum Verbo mereri. Maior probatur: quoniam in qualibet re operari præsupponit esse, nec oppositum est intelligibile. Minor vero probatur primò: quoniam existentia posterior est subistentia; quia per hanc sit ipsa natura capax existentiae, vt ostendimus in 1. p. quest. 50. art. 2. *Contr. 3.* ergo prius humanitas subsistit, quæ existat; non subsistit autem, nisi subistentia Verbi, quæ illi conuenit per vniōnem in esse personali; ergo non prius humanitas fuit existens, quæ vniretur Verbo personaliter. Tertium Argumentum est: *Gratia habitualis est principium omnis meriti ex condigno; sed gratia habitualis in humana Christi natura non antecedit sed sequitur eius vniōnem hypostaticam, cum increati Verbi persona; ergo non meruit Christus aut eius humanitas ex condigno vniōnem ipsius humanitatis personalis cum Verbo, antequam hæc vniō fieret.* Quartum argum. est: *Principium quo humanitas Christi in illo priori natura posset mereri, datum est illi intuitu vniōnis & ex ea deriuatur; ergo non potest cadere sub merito illius, nec esse principium meriti illius.* Consequentia patet: Antecedens probatur: quia gratia vel auxilia, ex quibus deberet meritum illud procedere, sunt ea, quæ data sunt Christo, non titulus adoptionis sed titulus vniōnis hypostaticæ & filiationis naturalis; ergo supponebant illam & non potuerunt esse principium merendi illam. Ultimum argum. est: *Omnis operatio humanitatis Christi elicita in eo instanti, in quo est vniata Verbo, est infinita dignitatis; ergo supponit vniōnem & non meretur illam.* Antecedens probatur: quia conceptio qua Beata Virgo concepit Christum in eodem instanti fuit completa per assumptionem humanitatis à Verbo, & fuit conceptio Dei; igitur omnis actio elicita in eo instanti ab humanitate est operatio Verbi; ac per consequens infinita dignitatis: Conseq. vero probatur: quia præmium subsequitur & non supponitur ad meritum. *Alia probations lege*, si placet, apud expositores, ex quibus Vafq. *diff. 21. cap. 3. quasdam Suar. probations*, vt inefficaces nitiatur confutare; sed non vacat nunc de carum ponderare disputare.

E *SECUNDÒ DICO Christum aut eius humanitatem non meruisse de congruo vniōne hypostaticam ipsius humanitatis cum Verbo prius natura, quæ illam habet.* Probatur hoc dictum eisdem argumentis quibus præcedens: *Et confirmatur; quia vniō humanitatis cum Verbo fuit maxima gratia & summum opus misericordiæ & prima radix omnis gratiae habitualis & omnium meritorum; ergo maximè gratis fuit à Deo humana Christi natura concessa; igitur nullum in humanitate Christi præcessit meritum congrui sicut nec digni.* Antecedens patet ex sacris litteris supra notatis. Prima consequentia sequitur evidenter ex ipsa ratione gratiæ addita illa regula topica; *Sicut simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis & maximè ad maximè;* Constat autem de ratione gratiæ esse, vt gratis detur, id est absque merito; igitur maxima gratia nullum omnino meritum patietur.

TERTIO DICO, Christum per opera sequentia mysterium incarnationis non meruisse ipsam incarnationem seu hypostaticam unionem humanitatis cum Verbo. Probatur hoc dictum argumentis secundo, tertio & quarto. Quibus probatum est primum dictum, & eo etiam argumento, quo probatum est secundum dictum; & amplius confirmabit ex notandis in sequenti parte Controversia.

QVAESTIO TERTIA. An Christus per Dei potentiam absolutam mereri potuerit unionem humanitatis personalem cum Verbo?

Quæstio 3. Pro quæstionis huius resolutione considerandum est primò, dubitationem non esse de meritis ex præmio ordine temporis aut naturæ mysterium incarnationis precedentibus; quia Christus per ipsam unionem hypostaticam humanitatis cum Verbo constitutus; ac proinde Christus necessariò posterior est incarnatione; atque ideo nulla potuerunt esse in Christo merita tempore & natura mysterium incarnationis præcedentia. Difficultas igitur tantum est de meritis incarnationis subsequentibus. Per hæc arbitratur Suar. potuisse Christum secundum absolutam Dei potentiam unionem sibi intrinsecum humanitatis cum Verbo mereri, cuius oppositum hic satis aperte docet Sanctus Thom. quem omnæ eius sequuntur discipuli.

Secundo notandum est, idem secundum eandem rationem non posse esse causam & effectum respectu eiusdem in eodem genere causæ; cum igitur meritum in communi loquendo sit causa efficiens moralis præmij, & vno Verbi cum humanitate sit causa efficiens meritorum Christi, non solum Physica sed etiam moralis; quia valorem illis tribuit infinitum, impossibile est eandem unionem esse præmium meritorum Christi. Ex quo sequitur latum esse discrimen inter gratiam Sanctorum Patrum veteris testamenti & gratiam unionis comparatione meritorum Christi; quia gratiam Sancti Patres habuerunt ex meritis Christi, veluti ex causa finali præconcepta & volita, antequam esset in re; at gratiam unionis non potuit habere Christus ex proprijs meritis, nisi tanquam ex causis eius moraliter efficientibus. **Secundo** sequitur, exemplum quod afferit Suar. de Rege, qui tribuit equum & arma militi in stipendium futuri laboris & militiae, & quasi præmium meritorum eodem equo & armis futurorum, non esse simile; quoniam vt ait S. D. in 1. 2. q. 114. a. 5. ad 3. & scitè notat Aluar. meritum militis seu bonus vsus armorum, & equi non est ab equo & armis, vt causis efficientibus, sed à virtute prudentia & arte militis, cuius illa, scilicet equus & arma sunt instrumenta; at rationis gratia principium est primum efficiens Phys. & morale omnis meriti Salvatoris nostri Iesu Christi; & ideo non potest ex eodem merito, veluti ex causa moraliter efficiente dependere.

Tertio recolendum est illud axioma à Theologis omnibus approbatum, & ex diuinis litteris acceptum, videlicet principium meriti non cadere sub meritum, cuius vera intelligentia est, nec actu neque potentia principium meriti cadere sub meritum. Et probatur primò, quia principium meriti proximum gratia est habitualis; quam ex operibus siue meritis non posse dependere docet Apost. Rom. 3. 4. & 11. vbi ait: *Si autem gratia, iam non ex operibus, alioquin gratia iam non est gratia: & sermo est de operibus non solum præconceptibus sed etiam subsequentibus ipsam gratiam: vt optimè probat Valsq. cap. 6. & prima parte,*

A *dis. 91. c. 6. ex quo sequitur euidet multò magis impossibile esse gratiam unionis cadere sub meritu; quoniam hæc est maxima gratia, & prima radix est omnis gratiae habitualis tam Christi, quam eorum hominum, qui viua sunt Christi membra, &c. Secundo probatur idem principiū; quia bonitas meriti non debet ex præmio derivari, sed illi præsupponi, & qui meretur, debet eam Deo bonitatem afterre, vt eius intuitu aliquid ei tribuat. Si autem principium meriti, quod tribuit ei valorem, esset ipsum præmium, totius meriti valor esset à præmiante vt sic, & qui meretur nihil suum afferret pro præmio.*

B *Ex his sequitur Christum Dominum, nec per Dei potentiam absolutam mereri potuisse per opera subsequentia sue humanitatis unionem cum Verbo personalem. Quod his etiam optimis argumentis probatur primo: Quia meritum non se habet ad præmium, vt finis ad medium, qui potest præcedere medium, sed vt via ad terminum, vt causa efficiens ad effectum, vt dispositio ad formam: at via, causa efficiens & dispositio præcedunt terminum, effectum & introductiōnem formæ, & oppositum implicat: ergo. Maior quoad causam efficientem probatur à D. Th. de ver. qu. 29. ar. 6. quia meritum est causa præmij. Hæc enim causalis est vera: ideo miles præmiatur quia meretur: & non est causa finalis nā modo præmium est causa meriti; nec formalis, quia meritum potest esse sine præmio; nec materialis, quia licet meritum sit dispositio ad præmium; non est tamen dispositio naturalis sed moralis, quæ pertinet ad genus causæ efficientis; igitur meritum est causa efficientis præmij. Secundo probatur idem: Quoniam implicat per opera subsequentia mereri primam gratiam; ergo. Antecedens probatur; quia totus corum operum valor esset à gratia quæ est principium meriti, & ita qui meretur nihil afferret quod esset suum, sed totum esset præmiantis. Sed idem continget si Christus Dominus per opera subsequentia sue humanitatis unionem cum Verbo meretur; ergo. Confirmatur; quia nullus per opera subsequentia potest mereri suum esse, siā creationem vel quod sit homo, quoniam hæc supponunt ad meritum: ergo neq; Christus potuit mereri suam incarnationem, per quam factus fuit homo, quod in illo supponitur ad meritum.*

C *Tertio probatur idem: quia nullus potest mereri quod iam habet, vt ostendimus in 1. p. q. 62. a. 4. ergo, &c. Sed ait Suar. incarnationem vt prædestinatam, esse principium meritorum, & eandem ^{Suar. 62. a. 4.} reponit. vt in re exhibitam esse præmium eorum, & ita non esse idem secundum eandem rationem principium & præmium meritorum. Sed contra est confitit. primò, quod implicat, principium meritorum Christi esse incarnationem vt prædestinatam & præuisam & non vt existentem; quia de ratione causæ efficientis physicæ vel moralis est, vt existat antequam operetur: quia operari supponit esse; ergo incarnationem vt præuila & vt non existens non potest esse principium meritorum Christi; quia est principium physicum eliciens illam & morale tribuens eis valorem, cuius existentia supponitur ad operationem. Confirmatur; nam gratia præuisa in Petro non tribuit rationem meritorij suo operi ergo neq; hic &c. Secundo. Nā proportionabiliter debemus procedere de incarnatione & meritis; nā merita vt præsenti necessario supponunt incarnationem, vt præsente ex parte principij; quia ex se sunt infiniti valoris, quæ habere nequeūt sine incarnatione; & eadem ratione eadē merita, vt præuisa supponit incarnationem.*

E *Et probatur secundò, quia principium meritorum non potest esse principium meritorum Christi; quia est principium physicum eliciens illam & morale tribuens eis valorem, cuius existentia supponitur ad operationem. Confirmatur; nam gratia præuisa in Petro non tribuit rationem meritorij suo operi ergo neq; hic &c. Secundo. Nā proportionabiliter debemus procedere de incarnatione & meritis; nā merita vt præsenti necessario supponunt incarnationem, vt præsente ex parte principij; quia ex se sunt infiniti valoris, quæ habere nequeūt sine incarnatione; & eadem ratione eadē merita, vt præuisa supponit incarnationem.*

nationem, vt preuisam; ergo merita Christi quo-
cunque modo considerata supponunt, vt principi-
pium eorum Incarnationem proportionabiliter
sumptam vt suum principium. *Vtiusq; Nihil*
Poteſt dari propter præmium, vel meritum fu-
turum, niſi ipsum meritum exhibuit in re ha-
beat valorem distinctum & non cauſatum à præ-
mio, alioquin daretur omnino gratis, cum me-
rens ſoluat id, quod prouenit à præmio, quod to-
tum habet à præmiante, ſed merita Chriſti fu-
tura, propter quæ dicitur dari Incarnatione; quando
exhibitentur in re; totum suum valorem habent
ab Incarnatione & conſequentiis illam; ergo.

Quæſtio Quarta. An humanitas Chriſti per Dei potentiam abſolutam mereri potuerit vni-
onem ſuam cum Verbo per ſonalem?

Quæſtio 4. Quæſtio hæc multiplex eſt: poteſt enim pri-
mo eſte de merito humanitatis per opera ex eius
naturali facultate procedentia. Secundo poteſt
eſte de merito per opera ex gratia habituali, aut
supernaturali Dei auxilio procedentia. Tertiū
poteſt eſte de merito congrui, & quartū de meri-
to digni, quod eſt duplex; alterum de toto
rigore iuſtitiae: alterum vero iuſtitiam habens,
ſed minime rigorofam. *Postremū*, de quoquaque
generi meriti ſit quæſtio, duplex adhuc eius eſt
membrum: alterum de merito vniōnem tempo-
re præcedēt; alterum de merito quod ſit vniōne
prius natura tantum.

**Per abſolu-
tū Dei potē-
tia feri po-
eſt in doctri-
na D. Tho.
naturam hu-
manitatis
Chriſti per
opera nō ex
eius natura
procedentia
a. 5. prima gratia, ideo non poteſt cadere ſub me-
ritum personæ illam non habentis; quia excedit
proportionem nature: at gratia vniōnis hypo-
ſtaticæ multo magis excedit proportionem na-
ture, quam gratia habitualis, ergo non poteſt ca-
dere ſub merito humanitatis: & fermo eſt de
merito tam congrui quam digni, vt in fine
riua, & dicti articuli, notat Conf. ex Cap. m. 4. diſt. 14. Si
vniōne te-
po, vel
natura pre-
cedentia i-
Plan vniō-
nem cū Verbo
per ſonalem
unteretur.
absolutam Dei poteſtiam videtur effici potuisse.
Primo namq; poſſibile ſuit ſingularem illam hu-
manitatem prius tempore, quam affuſeretur à
Verbo, propria & naturali ſua personalitate ter-
minari, & per gratiam illi diuinitus infuſam vni-
onem ſibi cum Verbo hypothaticam prome-
teri, ſi Deus ſuæ volūtatis decreto & promiſio-
ne operibus humanitatis ſic perfonate vniōnem
cum Verbo per ſonalem veluti præmium con-
ſtituifſet dimiſa propria illa personalitate con-
ſequendū, & de hoc nulla præſertim inter Thomiſtas eft Controuerſia. Secundo probable eſt
fieri potuisse, vt humanitas prius tempore quam
Verbi perſonaliſtate terminaretur, propria ha-
beret exiſtentiam abſque illa perſonaliſtate pro-
pria vel aliena, & illi gratia & charitas diuinitus
infunderetur, qua ſibi vniōnem cum Verbo per-
ſonalem diuino præcedente decreto mereretur:
hoc enim eſte poſſibile Caletanus & plures ex
Thomistiſtis videntur admittere, quod etiam ra-
tioni conſonat: quia exiſtentia ſue perſonaliſtas,
licet ſecundum ordinem naturæ ſit neceſſa-
ria conditio, vt operatio procedat ab agente ve-
luti à principio: non tamen eſt de ratione intrin-
ſica principij operatiu: neque videtur eſte con-**

A diſtio ſimpliciter neceſſaria; ita vt implicit con-
tradicitionem eſſe agens, & propriè vel alieno ca-
rere ſubiſtentie complemento. *Tertiū* ſatis pro-
babile videtur, poſſibile vniōne humana Chriſti
naturam prius tempore affuſi ad vnitatem
exiſtentia Verbi, quā eius perſonali ſubiſtentia
terminaretur; quod fieri poſſe docet Astur. in
ſepe allegata q. 5. Concl. 3. quo poſto certum eft
humanitatem per gratiam à Deo collatam, aut
etiam vniōnem illam conſequente poſſe alte-
ram perſonalem, ſcilicet vniōnem cum Verbo
ſibi promereri. *Quartū* fieri potuit, vt humanitas
Chriſti prius tempore vel natura, qua vni-
retur Verbo, vniretur Patri vel Spiritui ſancto aut
Deo, ſecundum eius ſubiſtentiam essentialē
tribus perſonis communem, & vt opera ab ipſa
humanitate procedentia in illo priori ordina-
rentur ad merendum Incarnationem Verbi, ſi-
cut etiam opera eiusdem humanitatis vnitæ Ver-
bo poſuerunt ordinari ad merendum de condi-
gno eiusdem humanitatis vniōnem cum perſo-
na Patris vel Spiritu S. aut cum essentiali ſubiſ-
tentia Dei: Nam actiones humanitatis vnitæ
perſonæ Verbi tantam habent infinitatem per-
ſonalem & moralem in ratione meriti, quantam
habet Incarnatione in ratione præmij. Si autem co-
gitetur humanitas vt tribus prioribus modis
vniōni præexistens, haud dubium eft, ſi tempo-
ris duratione præexistat, poſſe per actus ex gratia

C & charitate procedentes, accidente diuina vo-
luntatis decreto & ordinatione, non ſolum ex
congruo ſed etiam ex condigno vniōnem cum
Verbo per ſonalem promereri. Nec obſtat quod ſupra
diximus, nimirum vniōne hæc eſſe ſumma
gratiam, & eſte principium omnis gratiæ & om-
nis meriti: id enim verum eft ſecundum ordinē
præſentem diuina prouidentiæ ſupernaturalis,
ſecundum quem omnium horum gratia ha-
bitualis ex hypothatiſe vniōne veluti ex primo
fonte deriuatur: in prædictis autem caſibus alius
eſſet ordo; nam gratia humanitatis tunc ex gra-
tia vniōnis minime dependeret in genere cauſæ
efficientis phyſicæ vel moralis, ſed in genere
tantum cauſæ finalis; quæ dependeret merito
de condigno in ordine ad vniōnem ex illa gra-
tia dependeret non repugnat.

D Eſt querit Asturicenſis: an meritum hu-
manitatis in tertio caſu, quo ſcilicet prius tempo-
re diuina coniungeretur exiſtentia quā per-
ſonaliſtati, perfectam & exactam haberet iuſtitiæ
rationem. *Cui* quæſito reſpondet idem author ne-
gando, cuius ratio eft: quia Verbi exiſtentia
humanitati coniuncta parum aut nihil con-
ferrit ad illius meriti valorem; atque adeo to-
tus aut ferè totus meritorius valor ad habitua-
lem gratiam humanitati collatam eſſet referen-
dus, ac proindē non eſſet meritum omnino per-
fectum & rigorofum. Deinde ad infinitum meri-
ti valorem neceſſe eft, vt iſi meretur fit
Deus & homo: adeo vt natura humana & diuina
perſonæ ſimilis coniugantur vnum merentem:
tunc autem non eſſet Deus & homo, cui meritū
conueniret, ſed natura tantum humana mereret
vt quod exiſtentia verò concurreret vt me-
ra conditio: quo fit vt nulla humanitatis ſic vni-
tæ merita ſufficerent ad perfecti & rigorosè me-
rendum ſimilem alterius creatæ naturæ vni-
onem cum exiſtentia Patris aut Spiritus ſan-
cti, vt ibidem etiam concludit Asturicen-
ſis.

*Sed vt liberè dicam quod ſentio, imposſibilem ar-
bitror eſſe vniōne hanc cum ſola exiſtentia Ver-
bo, ſicut nec fieri poteſt cū exiſtentia tribus per-
ſonis.*

¶ e. vniuersitatis *no* *senis communis*. Primo: quia non sunt tres, sed *una* tantum diuinarum personarum existentia, quae non est relativa sed absoluta, ut ostendimus *in 1. p. q. 28. a. 2. in exp. textus ex D. Th. in 1. dist. 53. q. 1. a. 1. ad 1.* Secundo: quia ex sua propria ratione formalis est ultima rei actualitas: sicut autem repugnat existentia diuinæ: quia purissimus actus est, esse formam alicuius in genere rerum; ita repugnat existentia diuinæ: quia pura actualitas est, esse ultimam rei creatæ actualitatem immediate. Et confirmatur: quoniam, ut ait S. D. 1. p. q. 8. a. 1. *Ese est illud, quod est magis intimum, & quod profundius omnibus inest, cum sit formale respectu omnium, que in re sunt: Ex quo principio probat idem S. D. in primo, cont. gent. c. 26.* quod Deus non est esse formale omnium: sequetur enim (inquit) illum non esse super omnia, sed intra omnia; immo aliquid omniū. Tertio probatur idem, videlicet impossibile esse prædictam unionem Dei, vel diuinæ personæ cum humana natura secundum solam existentiam, & immediate: Quoniam, ut ostendimus *in 1. p. q. 3. a. 4. Contro. 1.* existentia est illa, qua formaliter existens est ens reali simpliciter in rerum natura: igitur existentia est aliquid rei valde intimum; cum sit ratio formalis constitutiva rei in esse reali simpliciter dicto: hoc autem veluti magna imperfectio diuinitati repugnat; igitur impossibile est Dei, aut diuinæ persona existentia cuicunque naturæ creatæ immediate copulari, ut eius esse formale, quo sit existens in rerum natura.

Denique non placet, quod ait idem Author, nimirum meritum humanitatis sic vnitæ non fore de condigno: Nam quando meritum procedit ab operante dignitatis simpliciter infinita seipsum ei à quo meretur subiecte; non solum est meritum condigni, sed etiam est de toto rigore iustitiae: at humanitas sic vnta dignitatem habet simpliciter infinitam ab existentia diuina sibi communicatam; ergo mereretur infinitè & de toto rigore iustitiae.

Nunc de merito ordine tatum naturæ hypostaticam unionem præcedente dicendum est. Num scilicet per absolutam Dei potentiam inesse poterit humanitati Christi. *Dico itaque primò: Si Christi humanitas propriam habuisset existiam, aut prius natura assumpta fuisset ad existiam, quam ad subsistentiam Verbi, potuisse per gratiam à Deo acceptam unionem sibi mereri cum eodem Verbo personale. Probatur, quia natura cum sola existentia per Dei gratiam potest operari opera meritoria, ut ante diximus: at prioritas instantis naturæ sufficit ad verâ & propriam meriti rationem in ordine ad aliquid tanquam præmium, quod natura posterior est; ergo. Minor probatur; quoniam in uno temporis instanti plura possunt eidem advenire, que sunt ad inuicem ordinata secundum diuersa instantia naturæ, ut patet in igne de novo genito, cui in eodem instanti aduenient ordinatae, quantitas, siccitas, leuitas, lux & calor: constat autem operationes intellectus & voluntatis in uno temporis instanti posse produci, & S. Th. *quodlib. 8. a. 9. & in 2. dist. 5. q. 7. a. 2. & in Sent. ad Anibal. eadem distinctione, q. & a.* docet non esse necessarium meritum præcedere præmium tempore, sed natura tantum, quod etiam nos cum Cai. aduersus recentiores defendimus *in p. p. q. 63. a. 6. Contr. vniuersitatis 1. Iam vero superest.**

*S*ecundò dico: Si Christi humanitas non habuit existentiam prius natura quam assumeretur à Verbo, impossibile fuit eam sibi unionem cum

A Verbo personalem prius natura mereri, quam vniiretur. *Probatur, quoniam ad operandum necessaria simpliciter est existentia ipsius operantis; alioquin essentia rerum agere multa potuissent ab æterno, quod fatuum & ridiculum est cogitare.*

*Q*uæstio QUINTA. *An Christus meruerit, aut mereri potuerit vnionis hypostaticæ continuationem, & perpetuitatem.*

Questionis huius resolutio quoad utramque partem ex præcedentium fundamentis & definitione colligitur, præsertim vero ex communis supraposito Theologorum axiomate sic argumento: *Principium alius meriti non potest esse præmium eiusdem meriti: sed gratia vnionis & eius continuatio est per se principium primum & radicale omnium meritorum Christi; ergo continuatio non potest esse eorum præmium. Major pater new operis ex prædictis. Minor quo ad eius primam partem est D. Th. locis supra notatis: quo ad secundam vero, scilicet gratia continuationem probatur: quia continuatio principij merendi non ponit in numerum cum substantia ipsius principij, sed tanquam vnum cum ipso computatur, sicut etiam conseruatio rerum non ponit in numerum cum earum creatione: nam ut ait S. D. m. 1. p. q. 104. a. 1. ad 4. conseruatio rerum non est per aliquam nouam actionem sed per continuationem actionis, quæ dat esse, sicut etiam conseruatio suminis in aere est per continuationem influxum à Sole; Quemadmodum igitur vna & eadem actio secundū re est creatio & conseruatio rei create; ita productio substancialis principij meritorum scilicet vnionis hypostaticæ, & eius continuatio vna & eadem actio realiter est; ac proinde sicut conseruatio creaturæ passiuè sumpta idem est realiter, quod ipsa creatura cum ordine ad Deum conseruantem, ita vnionis continuatio idem est realiter cum ipsa vniione passiuè sumpta, prout ordinem habet ad Deum vniuentem. Sicut igitur vno humanitatis cum Verbo principium est omnium meritorum Christi, sic & eius continuatio; ergo non minus huic, quam illi repugnat esse præmium cuiuscunque meriti. Secundò prob. utraque pars; quia omne Christi meritum post unionem pendet ab ipsa vniione conseruata; ergo non potest ipsam vnionis conseruationem mereri: antecedens est per se notum: nam remota conseruatione vnionis, sicut non esset Christus, ita non esset aut esse possit Christi meritum. Conseq. patet ex supradictis; quia idem respectu eiusdem secundum eandem rationem non potest esse causa & effectus in eodem genere causa: hoc autem esset, si Christus sive vnionis conseruationem mereretur; quia vnionis conseruatio, non minus quam vno, causa est omnis meriti, non solum physica sed etiam moralis & meritum causa est moralis efficiens præmium. Tertiò: Nullus potest sibi mereri gratia continuationem; ergo neque Christus mereri potuit sive hypostaticæ vnionis cum Verbo continuationem. Antecedens probatur; quia mereri gratia continuationem est mereri perseverantiam: at nullus potest perseverantiam mereri, ut probat S. D. m. 1. 2. quodlib. 114. art. 9. Conseq. vero prob. quoniam ideo non potest homo iustus continuationem gratia sibi mereri; quia continuatione gratia est ipsa prima gratia, quæ primum & radicale merendi principium est, cui repugnat, ut sit ipsius meriti terminus & præmium: at vno personalis humanitatis cum Verbo non minus, sed multo magis primum principium & prima radix*

dix est omnium meritorum in Christo, quām prima gratia in homine iusto, igitur Christus nullo modo potuit dicitur vniōnis mereri continuationem. Et confirmatur à simili: quia potentia naturalis, puta intellectus & voluntas, quām uis se ipsam possit per suas operationes naturales perficere, adeò ut perfectio sit terminus operationum; non tamen potest sui continuationem in esse seu conseruationem causare: sed hoc munus est primæ causæ, quæ potentiam in esse produxit; ergo similiter primum merendi principiū & radicalis merendi facultas potest quidem propriam sibi mereri perfectionem, puta augmentum gratiæ, sicut etiam Christus plures sua Incarnationis meruit perfectiones, scilicet immortalitatem, gloriam corporis, & sui nominis exaltationem; at continuationem vniōnis sive substancialis mereri non potuit ob dictam causam; quia scilicet vniōnis cōtinuatio idem est realiter cum ipsa vniōne, nec cum ea, aut cum eius prima productione ponit in numerum.

Quārto prob. idem: quoniam vniōne personalis tribuit operibus Christi totum valorem meritorum, quem possunt habere; sed non tribuit illis, vt actū sint meritoria cōtinuationis Incarnationis; ergo id non potest tribuere. Maior est certa; quia tribuit illis valorem infinitum, quo nullus potest esse maior in eodem subiecto. Minorem fatetur Suar. nobis in hac quæst. contrarius: Is enim *disput. 4. s. 4. §. Dices* ait Christum Dominum nūquā ordinasse suum meritum ad p̄m̄ium infinitum: at continuatione Incarnationis, non est minus infinita, quām ipsa Incarnationis; ergo. Sed probatur illa minor: quoniam aliis gratia vniōnis collata Christi humanitati sine meritis solum fuisset pro primo instanti: quod esse falsum ex eo patet, quod illa gratia de se est continua, sicut quālibet gratia Dei est irreuocabilis, vbi non apponitur impedimentum: ibi autem nullum poterat apponi; quia Christus est impeccabilis. Confirmatur; quia alias totum meritum Christi fuisset exhaustum per tale p̄m̄ium, & nihil amplius de condigno meruisset. Probatur hoc; quia continuatione Incarnationis est tantum bonum, quantum est ipsa Incarnationis; & non minus quām ipsum meritum Christi: est enim eius dignitas infinita; ergo si illa redditur in p̄m̄ium meritorum Christi, nihil amplius ex iustitia debetur illis. Ultimò probatur idem: & p̄mitto p̄m̄id, quod licet Christus, vt homo fuerit temporis mutationi subiectus, vt ait Aug. lib. 2. de peccatorum meritis & remiss. c. 25. quia ratione S. Lucas recentet eius aetatem per temporum differentias. Si tamen loquamur de vniōne Verbi ad eius humanitatem ex modo, quo facta est, illa non tempore, sed aeternitate vel aeterno mensuratur, vt ostendimus in 1. p. qu. 10. ar. 6. vbi diximus existentiam animæ Christi, qua diuina est & in-creata, dupliciter posse considerari: vno modo secundum se, & ita mensurari aeternitate & esse ipsam aeternitatem increatam: alio modo vt est esse humanæ nature & animæ Christi supplens excellenter eius esse naturale: & secundum hanc rationem diximus esse ipsum aetum. Nam, vt ibi latè probauimus, existentia Christi secundum hanc rationem tota conuenit xvi diffinitio: quatenus autem hoc esse sic vniatur humanitati, vt eam eleuet ad ordinem diuinum, aeternitas est humanitati communicata. Quod non obscurè significat S. Thom. *infra qu. 50. a. 2. dicens*, vniōne hanc ex sui natura esse permanentiorem gratia; quām tamen ex Theologis multi docent in suo perfecto statu aeternam esse: quod esse verum in-

A dicit eius operatio connaturalis, scilicet beata vniōne, quæ mensuratur aeternitate. Et idem S. D. in 3. diff. 21. qu. 1. art. 1. & in 3. ad Ambaldum ait vniōnem vel adhesionem humanitatis ad Verbum esse immutabilem, sicut adhesione beatorum ad Verbum: sed immutabilitas est ratio aeternitatis, & adhesione beatorum ad Deum est aeterna; ergo etiam hæc vniōne. Quod explicat eruditè Cajet. *infra qu. 50. art. 2.* dicens: *Quām ex propria ratione permanentius est esse, quām operari, & esse substantiale, quām accidentale, & esse substantiale diuīnum hypothatice, quām esse accidentale diuīnum adoptiū; t. antī permanentius diuīna gratia donum est vniōne personalis carnis ad Verbum Dei, quām gratia ad optionis filiorum Dei.* Dixi, vniōnem illam esse immutabilem eo modo, quo facta est: quoniam, vt patebit infra qu. 6. art. 5. facta sicut, vt esset vna in actu, & dux in potentia, & vt existente humanitate vniōne Verbi cum ipsa secundum se perfueraret, ea verò non existente maneret cum eius partibus vniōne Verbi, cum anima scilicet & corpore separatis, vt in triduo mortis Christi Domini, quod huius vniōnis immutabilitatem non tollit aut minuit, cum hoc non ex ipsis vniōnis natura proueniat, sed ex defectu subiecti: sicut etiam esse animæ rationalis de se est immutabile & quaternum; quia licet aliquando corpori communicetur & aliquando subtrahatur: hoc tamen non evenit ex ipsis esse defectu, sed ex defectu corporis, quod est ab intrinseco corruptibile. *secundo p̄mitto ex 1. p. qu. 10. ar. 4. & 5. & qu. 14. ar. 13. aeterna & quaterna habere simul totum suum esse, & in se nullam admittere formalem vniōnem vel successionem; sed tantum secundum extrinsecam coexistentiam temporis.*

Quibus p̄missis sic probatur intentum: In aeternis vel quaternis nulla est formalis continuatione; sed Christus non potuit mereri primum instans sua Incarnationis, vt antè diximus; ergo neque eius continuationem vel conseruationem. Prima propositio probatur: Quoniam in aeternis & quaternis solum reperitur vnum instans formaliter indiuisibile, licet coexistenter ad tempus quandam habeat continuationem & quasi successionem ac diuisibilitatem; ergo in illis secundum se non possunt assignari partes formaliter diuisae aut diuisibiles; sed eorum tota duratio vnum est instans formaliter indiuisibile. Ex his sequitur, nec per Dei ordinationem & acceptationem opera Christi Domini potuisse mereri continuationem vniōnis humanæ naturæ cum Verbo personale; quoniam huius vniōni repugnat ex intrinseca sui ratione esse terminum ac p̄m̄ium meritorum; eo quod ex sui quidditate principium est primum omnium meritorum secundum duplēcum modum efficientis, scilicet physicum & moralem. Quare non video, quomodo ab extrinseco per Dei scilicet ordinationem & acceptationem possibile fuerit, opera Christi vniōnis illius continuationem promerer. Nam ad ea, quæ contradictionem implecant, Dei potentia non extenditur; constat autem ex ijs, quæ diximus, implicare contradictionem primum principium gratiæ esse terminum & p̄m̄ium meriti ex eodem principio procedentis. Quamuis autem negandum non sit, hominem iustum mereri de congruo sua gratia conseruationem; non tamen operibus Christi meritum congrui tribendum est in ordine ad continuationem vniōnis hypothatice; quia meritum illud congrui, quo iustus homo sua gratiæ continuationem meretur, non tam ex ipsa gratia, quām ex operatis voluntate dependet; at vis tota meritorum Chri-

sti ex ipsa vnionis gratia, vcluti prima radice necessariò deriuabatur. Iam autem diximus, merita Christi, quæ ex illa vniione procedebant, virtutem ex illa habere minimè potuisse ad ipsius vnionis continuationem promerendam; sicut neque gratia habitualis actionibus hominis iusti vim potest conferre meritoriam, qua continuationem eius sive perseverantiam mercantur.

QVAESTIO SEXTA. An Christus meruerit, aut mereri potuerit circumstantias Incarnationis?

Quæstio 6.
Christum
Dominum
circumstan-
tia omnes
precedentes
concomita-
tes & con-
sequentes
meruisse,
quatenus
sunt homi-
num benefi-
cia, solas
verò conse-
quentes etiā
meruisse,
sunt huma-
nitatis asū-
ptæ benefi-
cia merui-
sse.

PRIMO, Christum earum omnium effectum meruisse, scilicet hominum, & Angelorum beneficium; meruit. n. Christus ut Incarnationis sua circumstantia in salutem subsequentium hominum; & in gloriam Virginis & Angelorum redundaret. Ex hoc enim, quod per angelum fuit hoc admirabile mysterium Virgini nunciatum, & per Angelos pastorum manifestatum, magnum Angeli gaudium accidentale receperunt.

SECUNDUM certum est: Christum circumstantias omnes Incarnationem consequentes utroq; modo considerat as meruisse.

Quæstio verò est de precedentibus & concomitantibus circumstantiis: num eas Christus sibi meruerit aut mereri potuerit? Vsq; enim ad utramque partem affirmatiuè respondet. Sed oppositam sententiam habet Asturicensis in alleg. s; p. qu. 5. concl. 4. Cuius præcipuum fundamentum confutat Vsq; cuius tamen opinio mhi non probatur: nec ea quibus ipse vtitur argumenta coniunctum. Ad evidentiam igitur proposito difficultatis recolendum est illud s; p. repetitum axioma commune, videlicet: *Principium meriti non potest esse terminus sive merces illius meriti, cuius est principium: cuius rationem superius esse dixim*; quia sequetur idem respectu eiusdem & secundum eandem rationem posse esse causam & effectum in eodem genere & modo causæ; igitur nullum, quod verè & actu principium est meriti aut se tenet ex parte principij meriti, quatenus actu principium est meriti, potest sub idem meritum cadere; ita ut sit eius terminus & merces: constat autem circumstantias præcedentes & concomitantes mysterium Incarnationis se tenere ex parte ipsius Incarnationis & vnionis hypothisticae, quatenus principium est omnis meriti; igitur nullius Christi meriti possunt esse merces. *Nec obstat, q; in mysterium Incarnationis potuisset alias, si Deo placuisset, habere circumstantias locorum, personarum, temporum &c. atque adeo circumstantias, quas actualiter habuit, videantur illi conuenire per accidens; hoc inquam non obstat; quoniam hoc ipso quod actu circumstantiae sunt primi principij merendi, se tenent ex parte eius, & ad ipsum primum meriti principium pertinent, prout actu constituitur in rerum natura; atque adeo, quatenus principium est, veluti conditio- nes sine quibus aut non esset principium hoc i-*

A dem numero, aut non hæc eadem numero merita causaret. Quod argumentum, ni fallor, id quod intendimus evidenter ostendit. Et opposita Vsq; fundamenta subuertit. Deinde probatur idem; Quoniam homo, cùm iustificatur aut postquam iustificatus est, sicut non meretur neque mereri potest sibi primam gratiam; ita nec circumstantias temporis, loci, personarum, modi &c. pendent enim istæ non minus quā prima gratia ex diuina liberalitate & misericordia; ergo multò minus Christus quando per gratiam vnionis humanitatis cum persona verbi fuit substantialiter constitutus, meruit aut mereri potuit vnionis circumstantias. Probatur consequentia: quia sicut gratia vnionis humanitatis cum Verbo magis habet rationem gratia & principij meritorij, quā gratia habitualis, ita circumstantiae se tenentes ex parte gratia vnionis magis habet rationem gratiæ doni, & magis accedunt ad rationem principij meritorij, quā circumstantiae gratia habitualis; ergo magis eis repugnat antè vel post esse terminum meriti, quā circumstantiae gratia habitualis.

QVAESTIO SEPTIMA ET OCTAVA. An ^{Quesitio 9.} Christus meruerit aut mereri potuerit quasi extensio- & ostia, nem vnionis hypothistica ad eas materie partes, quas paulatim per mutationem acquirebat, vel quasi re-stitutionem eiusdem vnionis factam in resurrectione?

Duo sunt quæsita, quæ singula duas habent ^{Responde-} partes. Ad primum respondeatur, quo ad ¹⁰⁰ vtrumque partem affirmatiuè. Nam & si proba- ^{parti affi-} bilitate dici possit extensionem illam vnionis ad ^{matib.} partes materie fuisse Christo debitam ex vi pri- mæ vnionis, & ex ea absque alio merito conse- cutam fuisse; eo quod vno personalis, quia filius Dei factus est homo integer & perse- stans, requirebat ut omnes humanæ naturæ partes vna & eadem Verbi personalitate sub- sistenter; longè tamen probabilius dici potest, extensionem illam ex ciuis meritis fuisse Christo debitam, cum maioris sit dignitatis & excellen- tiae perfectionem aliquam ex meritis sibi com- parare (quando id congrue fieri potest) quā illam absque meritis ex sola liberalitate donantis D accipere; neque absurdum est candem extensionem Christo fuisse debitam dupli titulo, scilicet quasi naturalis sequela ex prima vniione & titulo meritorum: quibus etiam modis Christo debita fuit gloria corporis. Hæc enim meritis & gloriæ animæ, ut ad eam naturaliter consequens, debebatur.

Ad secundum verò dico Christum Dominum resurrectionem suam, quæ quasi restitutio fuit vnionis, sibi meruisse: huic enim non repugnat esse terminus ac præmium meritorum, sed maxi- mè conuenit excellentiæ Christi. Dixi autem Christi resurrectionem fuisse quasi restitutio- nem vnionis humanæ naturæ cum Verbo; quia E verè & simpliciter nunquam fuit vno illa hy- pothistica resoluta: nam partibus humanitatis, scilicet animæ & corpori semper fuit vna persona Verbi; sed quia per animæ separationem à corpore humanitas esse desij: consequenter etiam vno personalis cum ea cessauit, quæ rursum post triduum humanitate per vniōem animæ & corporis reparata, quasi naturali concomitantia fuit restituta.

PRIMA CONCL. Dicere Christum aut eius hu- ^{conclusio-} manitatem vniōem hypothistica ipsius humanitatis deducere, cum Verbo per opera mysterium Incarnationis præ- & probata, dentia condigne meruisse est error in fide. Hæc patet,, ex dictis.

SECVN-

SECVNDA CONCL. Christus aut eius humanitas non meruit de congruo vniōne ipsius humanitatis hypostaticam cum Verbo diuino prius natura, quā illam haberet. Hęc patet ex dictis.

TERTIA CONCL. Christus per opera sequentia mysterium incarnationis non meruit ipsam Incarnationem. Hęc patet ex dictis.

QVARTA CONCL. Christus per Dei potentiam absolutam mereri non potuit vniōnem humanitatis cum Verbo personali. Hęc patet ex dictis.

QVINTA CONCL. Per absolutam potentiam fieri potuit, vt humanitas temporis duratio p̄r̄existet incarnationi, & per opera ex diuina gratia habitu procedure, vniōnem sibi cum Verbo personali mereretur. Huius conclusionis sensus, & veritas patet ex dictis.

SEXTA CONCL. Si Christi humanitas prius natura propriam habuisset existentiam cum propria, vel sine propria personalitate, aut prius natura assumpta fuisset ad existentiam, quā ad subsistentiam Verbi, potuisset in priori instanti natura per gratiam à Deo acceptam vniōnem sibi mereri cum ipso diuino Verbo personali. Hęc patet ex dictis.

SEPTIMA CONCL. Christus nec meruit nec per Dei potentiam absolutam mereri potuit vniōni hypostaticae continuationem & perpetuitatem.

OCTAVA CONCL. Christus nec meruit nec mereri potuit incarnationis circumstantias.

VLTIMA CONCL. Christus meruit extensionem seu quasi extensionem vniōni hypostatica ad eas materiae partes, quas paulatim per nutritionem acquirebat, & restitutionem seu quasi restitutionem vniōni factam in resurrectione cum humanitate secundum se totam. Hęc conclusio quo ad primam est valde probabilis, vt supra diximus: Quoad secundam verò partem sic probatur: Christus meruit suam resurrectionem; ergo meruit etiam restitutionem seu quasi restitutionem vniōni factam in resurrectione. Antecedens colligit ex sacris litteris ad Philipp. 2. Vbi de Christo loquens Apostolus, ait: Humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis, propter quod & Deus exaltavit illum & donauit illi nomen &c. Vbi sanctus Doctor exponens illa verba: propter quod & Deus exaltavit illum, ait: scilicet vt de morte resungeret. Item de immortalitate ad immortalitatem, &c. Et infra quest. 53. art. 1. ait: necessarium fuisse Christum resurgere, ad commendationem diuinae iustitiae, ad quam pertinet exaltare illos, qui se propter Deum humiliant secundum illud Luc. 1. Deposuit potentes de sede, & exaltavit humiles. Et quia Christus propter charitatem & obedientiam Dei se humiliauit usque ad mortem crucis, oportebat vt exaltaretur à Deo usque ad gloriosam resurrectionem. Eandem expositionem verbis Apostoli supra notatis tribuunt Glossa, Beda & Augustinus, Dionys. Carthus, Caietanus & alij communiter. Eandem veritatem docet Hieronymus exponens illud Psal. 44. Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem, propterea vnxit te Deus Deus tuus oleo latitia p̄r̄ oneribus tuis. ait enim vñctionem illam fuisse oleum resurrectionis, ascensionis & dominationis &c. quo Christus delibutus fuit in præmium bonarum actionum. Quod etiam significat Christus Luc. 24. cum duobus discipulis eunibus in Emmaus, ait: Nonne sic oportuit pati Christū, & resurgere à mortuis, & ita mirare in gloriam suā? Consequens verò probatur; quia nomen resurrectionis Christi complectitur, non solum humanae Christi nature reparationem, sed etiam vñcionis eius hypostaticæ cum verbo restitutioinem: alioquin resurreccio Christi quatenus est

A Deus & homo non esset; est enim Deus homo nō per solam vñcionem corporis & animæ scorsum cum Verbo, sed per vñcionem totius humanitatis, tam secundum partes quā secundum se totam cū ipsa persona Verbi. Cum itaque per resurrectionem reparata fuerit humana Christi natura, & vñcio Verbi cum ea personalis, si Christus meruit suę humanitatis reparationem: eadem ratione videtur vñcionis hypostaticæ cum ea restitutioinem mereri potuisse aut etiam actu meruisse.

CONTRA primam & secundam concl. arg. Vasq. Argumēta.
diss. 21. ca. 1. Si contra fidem est meritum tam con- & solutio-
dignum quā congruum Christo concedere ad nes.
vñcionem, idem etiam cēdendum esset de merito
congrui iustorum hominum ad eandem vñcionem
promerendam: At hoc non admittunt Thom. ergo nec illud ab eis est afferendum. Sequela maiori-
ris probatur; quia nulla potest esse maior ratio,
vt negent hoc meritū Christo, & concedant illud
hominibus iustis; ergo. Probatur assumptū, quia
vñcio hypostatica tam hominibus quā Christo
fuit gratia, quā sine meritis datur; ergo. Et confir-
matur: quoniam ex testimonij quā Medina pro-
ducit, solum constat hominibus esse gratiam; ac
proinde illorum meritum excluditur. Secundū tā obi. 2.
meritum congruum, quā condignum cuius in-
tuitu aliquid datur, in eo, quod datur, tollit verā
rationē gratiæ & doni respectu accipientis, si me-
ritum sit ex proprijs viribus; si autem sit meritū
ex alia priori gratia, non tollit omnino rationē
gratiæ & doni; sed efficit, vt id, quod datur
sit secunda gratia, quā dicitur gratia pro grata;
ergo licet Christo concederemus meritum
congrui, ex alia tamen priori gratia ipsa vñio et-
iam gratia foret, non quidem prima sed gratia
pro gratia. Tertiō: quia concederet meritum ali- obiect. 3.
quod humanitati Christi, quo obtinueret suam
vñcionem cum Verbo, non cogebatur sentire
cum Photino; ergo. Probatur assumptū: quoniam
hic hæreticus ita dixit: humanitatem illam
suis meritis promeruisse Deitatem, vt ipsa non
meruerit hypostaticam vñcionem cum Deo, sed
solam vñcionem per gratiam adoptionis.

D Ref. ad primum fallam esse maioris conseq. Sol. obi. 1.
Ad cuius probationē negatur assumptū: quoniam in Christo vñcio hypostatica fuisset efficiens meriti causa tam physica quā moralis, & meritum fuisset præmij causa moralis efficiens; Quod esse impossibile constat ex Philosophia; at non fuit vñcio hypostatica vñlo modo efficiens causam meriti sanctorum Patrum, sed finalis tantum; & ideo potuit vñio illa sub meritum cōgrui SS. Patrum cadere, & ab eo quodam modo, vt à causa moraliter efficiente dependere.

E Ad confirmationem dico duo ex testimonij supra notatis glossam Vasq. non admittere; cum absolute loquantur, vt supra dictum est. Ad secundum Sol. obi. 2.

negatur assumptū, quoad secundam partem, quā sola ad rem præsentem pertinet: non autem est vera de merito congrui, de quo loquimur respectu vñcionis seu incarnationis, à qua veluti à prima gratia & vt à causa finali derivata est Sanctorum Patrum gratia cum omni eorum merito. Ad tertium negatur antecedens. Ad cuius probationē negatur consequentia; quia licet is, qui meritum illud concederet humanitati Christi, non cogebatur sentire cum Photino in vera Christi Deitate negata: cum eo tamen conueniret in afferendo Christi merito respectu Deitatis: & tanto maior esset eius error, quanto vera Deitatis acquisitione similitudinis eius acquisitionem excedit. Nam quis nō videat maiorem esse absurditatem afferere humanitatem

hanc

hanc posse suis meritis veram sibi Deitatem comparare, quam posse sibi veræ Deitatis similitudinem suis actibus promereri? constat autem utrumque illius haeretici dictum, ut haeresim ab Ecclesia fuisse condemnatum.

Contra easdem concil. sunt argum. quæ referunt & solvunt Medin. super hoc art. Asturic. in allegata q. 5. & Aluarez disputatione. 15. & Rada in allegata Contra.

Contra tertiam conclusionem sunt arg. quæ referunt & solvunt Medina super hoc art. Suarez disputatione. 10. sect. 4. Asturicensis in allegata q. 5. Vazquez disputatione. 21. cap. 7. Rada ubi supra. Aluarez disputatione. 15.

Contra quartam conclusionem sunt arg. quæ referunt & solvunt Aluarez disputatione. 16.

Contra 5. concil. Vazquez disputatione. 6. Obi. 2.

Contra sextam conclusum argum. Vazquez disputatione. 6. primus: quia aut opera quæ simul tempore cum vnione incepunt, erant meritoria vnionis, quatenus digna reddebantur ex ipsa vnione, aut quatenus prius natura considerantur, ut profecta ex solo auxilio gratia operantis & cooperantis, & effecta digna ex gratia habituali; at neutrum dici potest; ergo. Probatur primum dictum non posse, quia vno hac ratione esset causa dignitatis operum; ac proinde principium meriti: principium autem meriti non cadit sub meritum, cuius est principium. Secundum autem esse non posse probatur: quia gratia habitualis & quodlibet auxiliu gratiae debet considerari ut posterius quid ipsa vnione hypostatica; ergo neque per talia opera humanitas vnionem mereri potuit. Antecedens probatur primus quo ad gratiam habitualem: quia si gratia habitualis data fuisset Christo non ratione vnionis hypostatica & Deificationis naturæ humanæ, sed ex sola voluntate Dei absque dubio daretur ex solo affectu adoptionis; ac proinde Christum hominem filium adoptiu[m] constitueret: at hoc est absurdum; ergo fatendum est gratiam habitualem necessariam datam fuisse humanitati intuitu gratiae vnionis; ac proinde neque natura priorem fuisse ipsa vnione. Maior probatur: quia gratia habitualis secundum se constituit Filium Dei, non naturalem sed adoptiu[m]. Minor probatur: quia adoptio cum vnione hypostatica omnino pugnat, & humanitas vna Verbo adoptari non potuit. Deinde probat antecedens principalis argumenti, quoad alteram eius partem, scilicet nullum auxilium gratiae dari potuisse humanitati nisi intuitu vnionis: Quia nullum opus potuit esse in Christo, quod non esset infinitè dignum & meritorium: sed ad hanc infinitam dignitatem, necesse est ut opus nimirum vnione ipsa tanquam principio; ut ita sit opus humanitatis Deificationis; ergo &c. Prima propositio probatur: quia nullum opus potuit esse in Christo, & non esset infinitè dignum & meritorium. Secunda vero probatur: quia si intelligeretur opus aliquod procedere vnionem, tanquam dispositio ex parte efficientis, illud non esset opus naturæ Deificationis; ac proinde neque infinitè dignum. Quemadmodum si opus aliquod ex se non sanctificans animam procederet ex parte efficientis infusionem gratiae habitualis, illud non esset meritorium vitæ æternæ; quia non esset ab homine iusto. Resp. secundum verum esse, nimirum data hypothesi quod humanitas prius natura propriam haberet existentiam, quam vniuersit Verbo, opera illa quæ simul tempore cum vnione incepissent, fore meritoria vnionis, quatenus prius natura considerantur ut profecta ex solo auxilio gratiae operantis & cooperantis, & effe-

A Etia digna ex gratia habituali. Ad argum. aduersus hanc partem, negatur antecedens quo ad utramque partem loquendo de potentia Dei absoluta. Ad probationem minoris partis negatur minor. Ad eius probationem dico adoptionem simultaneam non autem præuiam vnioni hypostaticè repugnare: hac enim esset veluti dispositio, que adueniente vnione cessaret. Ad probationem verò secunda partis negatur consequentia: quia licet nullum opus fuerit aut esset potuerit in Christo, quod non esset ex se infinitè meritorium; tamen secundum Dei potentiam absolutam operationes omnes humanitatis, quas prius natura quam vniuersit Verbo producere potuisset, finitè tantum essent meritoria.

Contra eandem conclusum argum. quidam recentiores viri doctissimi. Primus: quia ordo naturæ ad existentiam substantiali mediante subsistens & personalitate est adeo intrinsecus & quasi essentialis, ut non videatur posse à Deo mutari; ergo fieri non potest ut humanitas propriam habeat existentiam sine personalitate. Antecedens probatur; quoniam actus secundus & accidentalis supponunt actum primum substantiali, qui est intrinsecus ordo inter existentiam substantiali, quæ est ultimus actus eius, & subsistens vel personalitatē, quæ est actus ratione cuius natura est capax existentiæ. Confirmatur: quia operatione meritoria non potest esse sine existentia; quia est actus secundus ex natura rei supponens primum, sed etiæ subsistens est actus prior ex natura rei suppositus ad existentiam & per consequens ad operationem; ergo. Resp. falsum esse antec. Ad cuius probationem dico non esse eam connexionem & ordinis necessitatem inter subsistens & existentiam, quæ est inter formam & operationem, seu inter actum primum & secundum; quia propriè loquendo existentia non est actus secundus sed ultima actualitas, quam secundum ordinem rerum naturalem præcedit subsistens: quem tamen ordinem potest Deus immutare impediendo naturam à proprio complemento, quod est subsistens, & illi immediate existentiam substantiali tribuendo, secundum quam res esset ens reale extra causas suas substantialiter existens, sed non actu subsistens, prout subsistere dicit naturæ terminum; quamuis esset subsistens, prout subsistere dicit modum substantiali proprium distinctiu[m] eius ab accidente cui conuenit inhaerere. Et per hoc satisfit etiam confirmationem. ad. conf.

Secondo: Per Dei omnipotentiam res non existens non potest effectuè operari; ergo per eandem omnipotentiam, quod non existit ut quod, non poterit operari ut quod, & per consequens, licet humanitas posset recipere existentiam sine personalitate; non poterit tamen operari ut quod; nec mereri ut quod; quia hoc est proprium suppositi existentis ut quod, & humanitas sine personalitate non est suppositum existens ut quod. Confirmatur: quoniam, ut infinitus Caietan. in q. 4. art. 2. § simpliciter autem, &c. Supposititas est ratio formalis exiftendi ut quod, & recipiendi alias denominaciones exempli gratia, quod aliquis sit filius, pater, operans &c. ergo sine illa Deus non potest facere, ut humanitas sit existens & operans ut quod. Probatur consequentia: quoniam effectum formale, etiam secundum non potest Deus dare nisi mediante formam, sicut effectus secundus quantitatis est facere subiectum capax albedinis vel loci commensuratiæ; & tamen Deus non potest ista tribuere sine quantitate. Resp. nullam esse consequen-

quentiam absolutè loquendo: quoniam operari A vt quod, potest intelligi dupliciter: *Vno modo*, prout operans vt quod dicit agens habens debitum naturæ terminum & complementum, quod est complementum subsistentiæ: *Alio modo*, quatenus operans vt quid, distinguitur præcisè contra agens, vt quo: Si primo modo fumatur operas vt quid, admissa consequentia dico in eo casu humanitatem fuisse operaturam vt quid secundo modo: Qui modus operandi sufficit, vt ei tanquam agenti principali tribui possit actio meritoria.

ad conf. *Ad confirm.* dico suppositalitatem esse rationem propriam & adæquatam existendi vt quod primo modo, non autem secundo modo; quia talis modus potest etiam per Dei potentiam causari per existentiam immediate naturam actuantem.

dilectio 3. conf. sib. ad conf. sua. obi. 1. sua. obi. 2. sua. obi. 3. sua. obi. 4. sua. obi. 5. sua. obi. 6. sua. obi. 7. sua. obi. 8. sua. obi. 9. sua. obi. 10. sua. obi. 11. sua. obi. 12. sua. obi. 13. sua. obi. 14. sua. obi. 15. sua. obi. 16. sua. obi. 17. sua. obi. 18. sua. obi. 19. sua. obi. 20. sua. obi. 21. sua. obi. 22. sua. obi. 23. sua. obi. 24. sua. obi. 25. sua. obi. 26. sua. obi. 27. sua. obi. 28. sua. obi. 29. sua. obi. 30. sua. obi. 31. sua. obi. 32. sua. obi. 33. sua. obi. 34. sua. obi. 35. sua. obi. 36. sua. obi. 37. sua. obi. 38. sua. obi. 39. sua. obi. 40. sua. obi. 41. sua. obi. 42. sua. obi. 43. sua. obi. 44. sua. obi. 45. sua. obi. 46. sua. obi. 47. sua. obi. 48. sua. obi. 49. sua. obi. 50. sua. obi. 51. sua. obi. 52. sua. obi. 53. sua. obi. 54. sua. obi. 55. sua. obi. 56. sua. obi. 57. sua. obi. 58. sua. obi. 59. sua. obi. 60. sua. obi. 61. sua. obi. 62. sua. obi. 63. sua. obi. 64. sua. obi. 65. sua. obi. 66. sua. obi. 67. sua. obi. 68. sua. obi. 69. sua. obi. 70. sua. obi. 71. sua. obi. 72. sua. obi. 73. sua. obi. 74. sua. obi. 75. sua. obi. 76. sua. obi. 77. sua. obi. 78. sua. obi. 79. sua. obi. 80. sua. obi. 81. sua. obi. 82. sua. obi. 83. sua. obi. 84. sua. obi. 85. sua. obi. 86. sua. obi. 87. sua. obi. 88. sua. obi. 89. sua. obi. 90. sua. obi. 91. sua. obi. 92. sua. obi. 93. sua. obi. 94. sua. obi. 95. sua. obi. 96. sua. obi. 97. sua. obi. 98. sua. obi. 99. sua. obi. 100. sua. obi. 101. sua. obi. 102. sua. obi. 103. sua. obi. 104. sua. obi. 105. sua. obi. 106. sua. obi. 107. sua. obi. 108. sua. obi. 109. sua. obi. 110. sua. obi. 111. sua. obi. 112. sua. obi. 113. sua. obi. 114. sua. obi. 115. sua. obi. 116. sua. obi. 117. sua. obi. 118. sua. obi. 119. sua. obi. 120. sua. obi. 121. sua. obi. 122. sua. obi. 123. sua. obi. 124. sua. obi. 125. sua. obi. 126. sua. obi. 127. sua. obi. 128. sua. obi. 129. sua. obi. 130. sua. obi. 131. sua. obi. 132. sua. obi. 133. sua. obi. 134. sua. obi. 135. sua. obi. 136. sua. obi. 137. sua. obi. 138. sua. obi. 139. sua. obi. 140. sua. obi. 141. sua. obi. 142. sua. obi. 143. sua. obi. 144. sua. obi. 145. sua. obi. 146. sua. obi. 147. sua. obi. 148. sua. obi. 149. sua. obi. 150. sua. obi. 151. sua. obi. 152. sua. obi. 153. sua. obi. 154. sua. obi. 155. sua. obi. 156. sua. obi. 157. sua. obi. 158. sua. obi. 159. sua. obi. 160. sua. obi. 161. sua. obi. 162. sua. obi. 163. sua. obi. 164. sua. obi. 165. sua. obi. 166. sua. obi. 167. sua. obi. 168. sua. obi. 169. sua. obi. 170. sua. obi. 171. sua. obi. 172. sua. obi. 173. sua. obi. 174. sua. obi. 175. sua. obi. 176. sua. obi. 177. sua. obi. 178. sua. obi. 179. sua. obi. 180. sua. obi. 181. sua. obi. 182. sua. obi. 183. sua. obi. 184. sua. obi. 185. sua. obi. 186. sua. obi. 187. sua. obi. 188. sua. obi. 189. sua. obi. 190. sua. obi. 191. sua. obi. 192. sua. obi. 193. sua. obi. 194. sua. obi. 195. sua. obi. 196. sua. obi. 197. sua. obi. 198. sua. obi. 199. sua. obi. 200. sua. obi. 201. sua. obi. 202. sua. obi. 203. sua. obi. 204. sua. obi. 205. sua. obi. 206. sua. obi. 207. sua. obi. 208. sua. obi. 209. sua. obi. 210. sua. obi. 211. sua. obi. 212. sua. obi. 213. sua. obi. 214. sua. obi. 215. sua. obi. 216. sua. obi. 217. sua. obi. 218. sua. obi. 219. sua. obi. 220. sua. obi. 221. sua. obi. 222. sua. obi. 223. sua. obi. 224. sua. obi. 225. sua. obi. 226. sua. obi. 227. sua. obi. 228. sua. obi. 229. sua. obi. 230. sua. obi. 231. sua. obi. 232. sua. obi. 233. sua. obi. 234. sua. obi. 235. sua. obi. 236. sua. obi. 237. sua. obi. 238. sua. obi. 239. sua. obi. 240. sua. obi. 241. sua. obi. 242. sua. obi. 243. sua. obi. 244. sua. obi. 245. sua. obi. 246. sua. obi. 247. sua. obi. 248. sua. obi. 249. sua. obi. 250. sua. obi. 251. sua. obi. 252. sua. obi. 253. sua. obi. 254. sua. obi. 255. sua. obi. 256. sua. obi. 257. sua. obi. 258. sua. obi. 259. sua. obi. 260. sua. obi. 261. sua. obi. 262. sua. obi. 263. sua. obi. 264. sua. obi. 265. sua. obi. 266. sua. obi. 267. sua. obi. 268. sua. obi. 269. sua. obi. 270. sua. obi. 271. sua. obi. 272. sua. obi. 273. sua. obi. 274. sua. obi. 275. sua. obi. 276. sua. obi. 277. sua. obi. 278. sua. obi. 279. sua. obi. 280. sua. obi. 281. sua. obi. 282. sua. obi. 283. sua. obi. 284. sua. obi. 285. sua. obi. 286. sua. obi. 287. sua. obi. 288. sua. obi. 289. sua. obi. 290. sua. obi. 291. sua. obi. 292. sua. obi. 293. sua. obi. 294. sua. obi. 295. sua. obi. 296. sua. obi. 297. sua. obi. 298. sua. obi. 299. sua. obi. 300. sua. obi. 301. sua. obi. 302. sua. obi. 303. sua. obi. 304. sua. obi. 305. sua. obi. 306. sua. obi. 307. sua. obi. 308. sua. obi. 309. sua. obi. 310. sua. obi. 311. sua. obi. 312. sua. obi. 313. sua. obi. 314. sua. obi. 315. sua. obi. 316. sua. obi. 317. sua. obi. 318. sua. obi. 319. sua. obi. 320. sua. obi. 321. sua. obi. 322. sua. obi. 323. sua. obi. 324. sua. obi. 325. sua. obi. 326. sua. obi. 327. sua. obi. 328. sua. obi. 329. sua. obi. 330. sua. obi. 331. sua. obi. 332. sua. obi. 333. sua. obi. 334. sua. obi. 335. sua. obi. 336. sua. obi. 337. sua. obi. 338. sua. obi. 339. sua. obi. 340. sua. obi. 341. sua. obi. 342. sua. obi. 343. sua. obi. 344. sua. obi. 345. sua. obi. 346. sua. obi. 347. sua. obi. 348. sua. obi. 349. sua. obi. 350. sua. obi. 351. sua. obi. 352. sua. obi. 353. sua. obi. 354. sua. obi. 355. sua. obi. 356. sua. obi. 357. sua. obi. 358. sua. obi. 359. sua. obi. 360. sua. obi. 361. sua. obi. 362. sua. obi. 363. sua. obi. 364. sua. obi. 365. sua. obi. 366. sua. obi. 367. sua. obi. 368. sua. obi. 369. sua. obi. 370. sua. obi. 371. sua. obi. 372. sua. obi. 373. sua. obi. 374. sua. obi. 375. sua. obi. 376. sua. obi. 377. sua. obi. 378. sua. obi. 379. sua. obi. 380. sua. obi. 381. sua. obi. 382. sua. obi. 383. sua. obi. 384. sua. obi. 385. sua. obi. 386. sua. obi. 387. sua. obi. 388. sua. obi. 389. sua. obi. 390. sua. obi. 391. sua. obi. 392. sua. obi. 393. sua. obi. 394. sua. obi. 395. sua. obi. 396. sua. obi. 397. sua. obi. 398. sua. obi. 399. sua. obi. 400. sua. obi. 401. sua. obi. 402. sua. obi. 403. sua. obi. 404. sua. obi. 405. sua. obi. 406. sua. obi. 407. sua. obi. 408. sua. obi. 409. sua. obi. 410. sua. obi. 411. sua. obi. 412. sua. obi. 413. sua. obi. 414. sua. obi. 415. sua. obi. 416. sua. obi. 417. sua. obi. 418. sua. obi. 419. sua. obi. 420. sua. obi. 421. sua. obi. 422. sua. obi. 423. sua. obi. 424. sua. obi. 425. sua. obi. 426. sua. obi. 427. sua. obi. 428. sua. obi. 429. sua. obi. 430. sua. obi. 431. sua. obi. 432. sua. obi. 433. sua. obi. 434. sua. obi. 435. sua. obi. 436. sua. obi. 437. sua. obi. 438. sua. obi. 439. sua. obi. 440. sua. obi. 441. sua. obi. 442. sua. obi. 443. sua. obi. 444. sua. obi. 445. sua. obi. 446. sua. obi. 447. sua. obi. 448. sua. obi. 449. sua. obi. 450. sua. obi. 451. sua. obi. 452. sua. obi. 453. sua. obi. 454. sua. obi. 455. sua. obi. 456. sua. obi. 457. sua. obi. 458. sua. obi. 459. sua. obi. 460. sua. obi. 461. sua. obi. 462. sua. obi. 463. sua. obi. 464. sua. obi. 465. sua. obi. 466. sua. obi. 467. sua. obi. 468. sua. obi. 469. sua. obi. 470. sua. obi. 471. sua. obi. 472. sua. obi. 473. sua. obi. 474. sua. obi. 475. sua. obi. 476. sua. obi. 477. sua. obi. 478. sua. obi. 479. sua. obi. 480. sua. obi. 481. sua. obi. 482. sua. obi. 483. sua. obi. 484. sua. obi. 485. sua. obi. 486. sua. obi. 487. sua. obi. 488. sua. obi. 489. sua. obi. 490. sua. obi. 491. sua. obi. 492. sua. obi. 493. sua. obi. 494. sua. obi. 495. sua. obi. 496. sua. obi. 497. sua. obi. 498. sua. obi. 499. sua. obi. 500. sua. obi. 501. sua. obi. 502. sua. obi. 503. sua. obi. 504. sua. obi. 505. sua. obi. 506. sua. obi. 507. sua. obi. 508. sua. obi. 509. sua. obi. 510. sua. obi. 511. sua. obi. 512. sua. obi. 513. sua. obi.

vnioni hypostaticæ simpliciter & absolute A sumptæ conuenit per se primò, vt sit prima gratia & fons omnium meritorum; ac proinde illi per se primò & propriè repugnat esse terminum meriti ex eadem persona procedentis: Eadem autem vnioni quatenus ad humanitatem extendit, vt est ab anima corporeque distincta, veluti forma totius secundariò conuenit ratio primæ gratiæ; & ideo sicut manente vnione hypostatica, tam corporis quam animæ cum persona Verbi potest vniò humanitatis secundum se cum Verbo celare & de nouo restituì, sic in restitutione iam non habet formaliter loquendo rationem primæ gratiæ, sed materialiter tantum; quatenus vna est vno secundum rem cum vniōne hypostatica corporis & animæ, cuius vniōnis hoc est complementum: formaliter autem prout scilicet vniò precisiè est humanitatis illi post definitionem restituta, terminus est meritorum Christi. Supponimus hac responsione diuini Verbi personalitatem prius natura corpori & animæ fuisse communicatā, quam toti humanitati, quod inferius explicabitur cū Cai. q. 6. a. 1. & 6.

Asturatio modo diluit argumentum dicens, reunionem Verbi cum humana natura secundum se totam non fuisse factam ex vi resurrectionis, sed cum Verbi in triduo mortis esset vnitum ipsis natura partibus, ad eam pertinebat, vti eius suppositum, ita vt facta natura reintegratione, naturaliter consecutum fuerit, vt maneret tali supposito vniā; atque ideo (inquit) formalissimè loquendo haec reunion Verbi cum integra humanitate, non tam est tribuenda Deo, vt resurrectionis auctori, quam eidem vt auctori Incarnationis. Sed quia naturalis hæc sequela non repugnat rationi meriti, vt pater de gloria corporis Christi, quam ex anima gloria naturaliter effluit, & tamē eam Christus passionis humilitate promeruit; ideo prior illa nostra responsio magis arridet.

Domi. V. sq. CONTRA ostiām conclus. arg. Vasq. volens probare circumstantias omnes, non solum consequentes, sed etiam antecedentes tempore & concomitantes Incarnationem, quæ per se requisitæ non erant ad ipsam, fuisse tamen peculiare beneficium, sub merito humanitatis cecidisse, non solum quatenus haberunt rationem beneficij respectu aliorum; sed etiam respectu ipsius humanitatis. Sic igitur arguit. Propter merita in tempore futurae aliquid interdum datur, vt patet in gratia antiquorum Patrum; quæ data fuit ante merito Christi; ergo circumstantiae etiam illæ, quæ fuerunt prius duratione aut simul tempore cum merito Christi, potuerunt cadere sub eius merito. **S**econdū circumstantiae Incarnationis vel tempore antecedentes vel concomitantes mysterium non comparabantur cū merito Christi, tanquam principium illius, sicut vniò ipsa comparabatur, ergo potuerunt cadere sub Christi merito, licet vniò cadere non potuerit. Conseq. patet ex supradictis. Antec. vero probatur discurrendo per singulas circumstantias: Nam quod annunciatum fuerit mysterium per angelū, predicētū per Prophetas, factū in ciuitate Nazareth, quod humanitas cōcepta fuerit ex Virgine incorrupta, ipsa etiā consentiente, quod ex Virgine sine peccato, & alia huiusmodi omnino accidentariè se habuerunt cū ipso mysterio & vniōne, quæ fuit principium meriti; ergo non se habuerunt per se ex parte principij ad ipsum meritum; ac proinde sub illud cadere potuerunt. Antecedens probatur; quia, si aliqua ex predictis circumstantijs se habuisset, ex parte

principij, esset circumstantia talis matris; at hæc non se habuit hoc modo; ergo. Probatur hæc minor: Nam quod mater fuerit de stirpe Regum, quod fuerit Virgo sine peccato, quod tam profunda humilitate consensum præbuerit; quæ videtur beneficia aliqua facta humanitati Christi, omnino accidentarium fuit ipsi vniōni; ergo hæc circumstantia omnino accidentariè se habuerunt cum principio merendi; ergo non se tenent ex parte principij. Antecedens probatur; quia eadem omnino esset, etiam hæc circumstantia defuisse. Deinde, quod ex hac numero multe concepta fuerit humanitas, qua vniā fuit Verbo: fuit etiam circumstantia accidentaria comparaata cum ipsa vniōne. Tertiò si ab hac matre separemus catena ornamenta dicta, & puram mulierem consideremus, non fuit beneficium peculiare ipsius humanitatis, quod sub merito illius caderet. **T**ertiò principaliter probat Christum de facto circumstantias meruisse per opera posterius tempore facta & primò considerando circumstantias, quatenus fuisse beneficium ipsorum hominum, & Angelorum: Quia ea singulare gratia & beneficium meritis Christi scribi debet, & pro his omnibus gratiæ ipsi Christo agēdæ sunt, vt manifestè patet in dispositione, qua Virgo ad hoc mysterium preparata fuit: hanc enim ex meritis ipsius Christi habuisse dubitare non licet. Et quamvis Angelis non fuerit data gratia bene operandi in via & gratia ex meritis Christi, tamen certum est multa quæ pertinent ad gloriam ipsorum accidentariam, per merita Christi habuisse; qualis fuit annuntiatio huius mysterij.

Quarto probat idem quo ad circumstantias consideratas, quatenus fuisse beneficium ipsius humanitatis Christi: Quia Christus nullum à Deo beneficium accepit sine meritis, quod sub merita ipsius caderet potuit: ergo. Et confirmatur, quia Christus gratias condignas Deo redditus pro his singulis circumstantijs & beneficijs: at ipsæ circumstantiae non fuisse requisita ex parte principij merendi, vt probatum est; ergo ipsa gratiarum actio pro illis beneficijs, etiam postea tempore exhibita fuerit, rationem meriti respectu illorum habere debuit. **R**esp. ad primum, **S**olutio pri. nullam esse consequentiam; quia circumstantiæ Incarnationis se tenent ex parte principij meritorum ipsius Christi; non autem gratia SS. Patrum. **A**d secundum negatur conseq. Ad probationem dico, non solum principium meriti, sed omnino quod se tenet ex parte principij meriti, non posse cadere sub merito. Quamvis autem circumstantia illæ non sint principium meriti: se tenent tamen ex parte principij meriti; non tamen omnes, quasi proximè & immediate ad ipsum pertinentes, sed quædam etiam mediante persona diuina, vel mediante humanitate; ad quam proximè plures ex eis pertinebant, vel simpliciter quatenus erat hæc numero humanitas, sicut hæc numero mater substantialiter considerata, vel in ordine ad vniōnem & eius effectum, scilicet redēptionem: decuit enim humanitatē Verbo diuino personaliter vniōnam ex omnibus circumstantijs, non solum vniōni tam excellenti sed etiam vniuersali hominum redēptioni diuinitū aptissimam reddi: quod optimè per illas circumstantias, & alias similes effectum fuisse perspicue patet ex ijs, quæ de singulis illis docuit S. Thom. De circumstantia quidem finis q. 1. a. 2. & 4. de circumstantia vero temporis & Prophetarum in artic. 5. & 6. & qn. 35. art. 8. Quæ non ad solum humanitatem; sed etiam ad Dei personam vniendam humanitati; & ad ipsam

Secunda.

ipsam vniōem in ordine ad redēptionem, & A alios effectus perte[n]t: de circumstantia vero p[er]sonā matris, tam secundūm eius substan[t]iam, quām secundūm eius qualitatis agit S. D. *infra quest. 27. 28. 29. & 30. a. 4.* De circumstantia vero p[er]sonā angeli, per quēm annūciatum est Incarnationis m[yster]ium, agit in quest. 30. De genitoribus autem Matris agit quest. 31. Denique de circumstantia actiū principij generatio[n]is Christi agit S. D. in quest. 32. In his enim locis docet vniōis hypostaticē congruitatiā tam ex parte Verbi diuini, quām ex parte humanitatis, & ipsius vniōis secundūm se & effectuum eius ex diētis omnibus circumstantijs quām maximē dependere, & idēc licet ex eis multa B sint accidētia[r]a respectu vniōis absolūtē cōsiderare; illi tamen vt congruē fieret fuere necessariae. Et quoniam vno principium est meritorum, idēc circumstantiæ ad huius vniōis ac principij congruitatiē requisita dicuntur verē ac propriē fe tenere ex parte principij; non quia simul eum eo influunt in actus meritorios; sed quoniam illi tribuunt congruentiam tam secundūm se, quām ex parte componentium, scilicet Verbi & humanitatis, & in ordine ad redēptionem & aliis effectus. His adde circumstantias matris, temporis & loci ad huius indiuiduā humanitatis generationem fuisse necessariae, nam eis mutatis non eadem, sed alia numero fuisse humanitas: circumstantia etiam p[er]sonā Spiritus sancti, cuius actiua virtute Maria Virgo concepit Dominum Iesum Deum & hominem, fuit simpliciter necessaria; alioquin non Deum & hominem, sed purum hominem genuisset. Igitur h[ec] circumstantiæ se tenent ex parte principij gratiæ & meritorum, scilicet vniōis non solum quo ad eius congruitatem, sed etiam quoad eius substantialem constitutionem; vel ratione humanitatis vt māter, tempus, & locis; vel ratione ipsius vniōis, vt Spiritus fāetus. Cū itaque circumstantiæ omnes de quibus agimus, ex parte principij meritorum se teneant, & ad ipsius principij constitutionem perte[n]t, impossibile est, vt eorumdem meritorum sint p[re]mia: & ex his etiam patet, quid dicendum sit ad antecedens & ad eius probationem. *Ad tertium respond.* gratia & dispositionem, qua beatiss. Virgo p[re]parata fuit ad concepiendum in se Deum & hominem, fuisse ex meritis Christi, tanquam ex cāla finali illam autem gratiæ perfectionem, quam ex ipsa conceptione recepit, fuisse ex meritis Christi, non solum vt ex causa finali, sed etiam effectiua gloria etiam accidentalis quam Angelus habuit ex annūciatione, ex meritis Christi fuit, vt ex causa finali: Alia vero beneficia in omnes angelos ex Incarnationis m[yster]io redundantia ex merito Christi, vt ex efficienti causa deriuuntur. *Ad quartum resp[on]di.* circumstantias illas omnes se tenere ex parte principij merendi, & idēc non potuisse cadere sub meritorum gratiarum actionum vel aliorum operum. Implicat enim contradictionem, principium meritorum & ea quā ad ipsum formaliter principium est in actu primo vel secundo perte[n]t, esse terminum seu p[re]mium eorumdem meritorum.

Obi. 1. cont. *Obi. 2. cont.* *Contra ultimam conclusum quoad secundam eius partem argumentantur quidam recentiores viri doctissimi. Primo: Quia sequeatur Christi meritum, tali p[re]mio sufficienter fuisse p[re]miatum, & nihil amplius illi deberi de condigno: at consequens est absurdum; ergo. Probatur illatio; quia talis vno saltem est aequalis*

Naz. in D. Tho. 3. partem

in valore cum merito: cū tribuat ei valorem; ergo, si illa datur in p[re]mium meritorum, p[re]mantur ad aequalitatem. *Reffond.* nullam esse sol. consēq. Ad cuius probationem negatur etiam consequentia; quia merita Christi non ordinabantur per se p[ri]mō ad iteratam vniōem humanitatis cum Verbo, sed secundariō tantum & consequēter, id est tanquam ad effectum consequentem, ac debitum humanitati per resurrectionem id est iteratam vniōem animæ & corporis resultant. Et idēc Christi merita ad reunionem humanitatis cum Verbo non ordinabantur nisi diminute & secundūm quid, quatenus scilicet ex restituta humanitati consequitur, quā in ordine ad Deum, vt agens secundūm p[ro]videntiam supernaturalem se habet, vt materia summa disposita ad iteratam vniōem cum p[er]sonā Verbi; ita vt meritum ad resurrectionem id est iteratam vniōem animæ & corporis per se p[ri]mō simpliciter & immediatē fuerit ordinatum, vniōem autem iteratam humanitatis cum Verbo respexerit, quātenus in partibus humanitatis vnit, quasi radicāliter & virtualiter contingebatur, quod est ad eam ordinari secundūm quid, ex quo planē colligitur restitutio[n]em hanc vniōis non esse secundūm se, neque simpliciter & absolūtē p[re]mium meritorum Christi, sed tantū secundūm quid, & prout in altero p[re]mio principaliter intēto continetur, scilicet in reu[n]ione partium humanitatis ad inūicem ac proinde sequitur, tale p[re]mium sub tali ratione respectum non posse meritis adēquari: implicat enim esse p[re]mium adēquatum, & ad illud merita per se p[ri]mō non ordinari: quām igitur vno hypostatica secundūm se merita Christi posset adēquare: si ad illam vt ad p[re]mium per se p[ri]mō dirigerentur, non potest tamen illorum esse p[re]mium adēquatum, si vēluti contenta secundūm quid in altero p[re]mio considereret.

Secundo: Talis vno consequitur ad vniōem obi. 2. factam in Incarnatione, & ad reu[n]ionem partium humanitatis inter se, quā facta sunt sine meritis; ergo etiam h[ec] vno fuit sine meritis. Antecedens probatur inā ex hoc quod sine meritis assumpta est ināmissibiliter humanitas & eius partes, sequitur quod quādūcūque ipsa humanitas extiterit vt Verbo vnit: nam humanitas reintegrata in resurrectione debet subsistere per subsistentiam, quā habebat eius anima, quā est suppositalitas Verbi. Consequentia vero probatur; quia sine meritis, quod naturali sequela sequitur ad id, quod gratis concessum est, ergo. Probatur hoc antecedens; quia sine meritis habuit Christus gratiam & beatitudinem & scientiam insufsam; quia sequuntur ad vniōem quā gratis facta fuit. Quod si dicatur Christum gloriam corporis meruisse, quā sequebatur ad gloriam animæ, quam habuit sine meritis; contra hoc est, quod illa non sequebatur ad gloriam animæ, vt erat beata solum in ordine ad Deum: quō modo solum anima Christi fuit beata ante passionem. Vnde S. Tho. de ver. qu. 29. a. b. ad 4. ita respondet: *Gloria corporis sequitur ex gloria animæ: quā anima est omnino glorificata secundūm ordinem ad Deum, & secundūm ordinem ad corporis: si autem anima Christi non erat glorificata, sed solum in ordine ad Deum: secundūm autem, quod erat forma corporis, p[ro]babilis erat.* Et per hanc responcionem sustinet ibi S. D. Christum potuisse mereri gloriam corporis. Quod idēc etiam explicat in 3. dist. 18. q. 1. a. 4. q. 2.

Respond. nullam esse consequiam. Ad cuius probationem negatur antecedens loquendo de eo, quod sequitur ad id, quod gratis concessum est, & per tempus aliquod esse definit, & cum definito definit: huius enim restitutio sine reparatio sub eodem merito (quamvis non eodem modo) cadit, sub quo cadit illius reparatio, ad quod quali naturaliter & necessariò sequitur. Vnde ad probationem antecedentis dico non esse simile quod assertur pro simili; quia gratia beatitudi & scientia infusa anima Christi sequebantur unionem anima cum Verbo, quæ nunquam esse desit: & ideo non potuerunt subsequi merita, sicut restitutio dictæ unionis, sed priora fuerunt omni merito, sicut & ipsa via anima cum Verbo.

SECUNDA CONTROVERSIA.

An antiqui Patres meruerint, aut mereri potuerint condigne, aut congrue diuini Verbi Incarnationem, aut eius accelerationem, vel circumstantias, aut aliquem Incarnationis effectum?

NOMINE Patrum antiquorum non Sancti solum Mosaicae legis; sed omnes etiam leges naturæ iusti comprehenduntur; Quibus Incarnationis mysterium explicitè vel implicitè fuit à Deo reuelatum, vt ait sanctus D. m. 2.2. qu. 2. ar. 7. non minus enim hī, quām illi diuini Verbi Incarnationem sanctis suis operibus ad eam à Deo obtainendam ordinatis mereri de congruo potuerunt. Verū ex Theologis plures Controversiam hanc ad solos legis Mosaicae Patres videntur arcere; non quia legis naturæ iustos excludant; sed quia solis istis promissa fuit Incarnationis Verbi diuini, vt ait Apostolus ad Rom. 15. c. in hæc verba: Dico enim Iesum Christum ministrum fuisse circumcisioñis (id est Iudaici populi) propter veritatem Dei ad confirmandas promissiones Patrum, gentes autem super misericordia honorare Deum. Et quæstio propriè est de merito congrui, tam respectu Incarnationis, quām accelerationis & cuiuslibet circumstantiæ. Quid autem nomine accelerationis intelligendum sit, dicemus inferiorius.

IN HAC Controversia quatuor sunt præcipuae Theologorum sententiæ. Ex quibus ultima quæ est D. Thomæ, quatuor habet dicendi modos. Est igitur PRIMA SENTENTIA dicens, antiquos Patres non meruisse etiam de congruo Incarnationem quoad eius substantiam, sed tantum quo ad eius accelerationem. Hanc sequuntur D. Bonaventura in 3. dist. 3. artic. 2. quæst. 2. Marsilius eadem distinet. quæst. 5. Et Gabriel ibid.

SECUNDA SENTENTIA est affirmans antiquos Patres non solum meruisse accelerationem Incarnationis, sed etiam Incarnationem ipsam, non secundum se, sed quo ad unum tantum eius effectum; non quidem quo ad illum, qui est iustificatio per gratiam, sed quo ad alterum, qui est aperio Regni celestis. Hanc etiam sequitur D. Bonaventura loco notato, & tribui solet Alesius, sed Vaquez obseruat doctorem hunc non distinguere de merito congrui respectu Incarnationis & accelerationis aut circumstantiarum.

TERTIA SENTENTIA est Vasquezij, dist. 22. c. 4. & 23. c. 5. qui dicit quatuor. Primum est, antiquos Patres non meruisse congrue ipsum mysterium Incarnationis: Ex quo sequitur (inquit) neque meruisse executionem illius, neque prædestinationem. Secundum est, eos congrue

A meruisse circumstantias aliquas eiusdem mysterij, & earum prædestinationem. Tercium est, Patres meruisse accelerationem Incarnationis. Ultimum est, antiquos Patres non meruisse singulas Christi actiones, quibus meruit redemptionem, neque tempus peculiariter & determinatum illarum. Eadem sententiam, quoad tria prima dicta sequitur Pesantius, disput. 3.

QUARTA SENTENTIA est D. Th. in hoc ar. & in 3 ad Ant. dist. 4. docentis, antiquos Patres de congruo meruisse diuini Verbi Incarnationem secundum eius substantiam, non tamen ex condigno. Cuius sententiæ defensores varie eam interpretantur, aut proponunt.

Est igitur primus dicendi modus Val. punct. 8. qui tria dicit. Primum est; Patres non solum promeritos esse de congruo Incarnationem quoad tempus, in quo Verbum Dei carnem sumpsum, vt scilicet tunc & ex semine Abrahæ fieret sed etiam ab solutè. Secundum est; ex condigno nullum hominum promeritum fuisse Incarnationem. Tertium est: ex hoc ipso, quod beata Virgo & alij sancti meruerunt ex congruo Incarnationem ipsam, meruisse quoq; per eadē opera à Deo præuisa, vt Deus præordinaret & vellet Incarnationis mysterium prægessum. Deus non aliter res prædefiniuit, quām eas exequatur.

Secundus dicendi modus est Suarezij dist. 10. seq. 5. & 6. Vbi octo dictis suam explicat opinionem. Primum est: nullus hominum meruit de condigno Incarnationem filij Dei. Secundum est: nulla pura creatura potuit de condigno propriè & perfectè mereri Incarnationem, etiam si intercederet Dei promissio; quamvis illa posita esset aliquals ratio meriti aliquam similitudinem habens cum merito de condigno. Tertium est: Posita hac promissione adhuc non esset in illis operibus meritum propriè ac impliciter de condigno habens seu inducens veram rationem iustitiae. Quartum: eo modo imperfecto, quo potest unus homo mereri Incarnationem in alia natura, potest etiam in propria. Quintum: patres non potuerunt mereri de congruo prædestinationem Incarnationis. Sextum est:

D Non potuerunt antiqui patres de potentia ordinaria mereri de congruo prædestinationem Incarnationis, quoad circumstantias eius. Septimum est: Antiqui patres etiam meruerunt de congruo aliquas circumstantias Incarnationis, & aliquo modo dici possunt meruisse eiusdem accelerationem.

Tertius dicendi modus est Asturicensis in rel. de gratia Christi, quæst. 5. pag. 478. & seq. vbi suam sententiam explicat quinque conclusionibus. Prima est: Si patres ita dicantur accelerationem Incarnationis Christi meruisse, vt propter eorum merita Verbum citius in mundum veniret, quam per diuinum consilium fuerat dispositum, priusquam nostro intelligendi modo Deus merita patrum præuidisset, improbabiliter dicentur patres antiquos accelerationem Incarnationis Christi meruisse. Secunda Conclusio est: SS. patres ita dicantur accelerationem Incarnationis Christi meruisse, vt Deus antequam præuideret eorum merita, decreuerit quidem filium suum in mundum mittere; non tamen designaverit certum tempus, in quo illum esset missurus, sed quo ad hoc expectauerit merita patrum: quibus in sua æternitate præuisis definitum determinatum tempus Incarnationis filii sui, cum aliqua probabilitate dici potest antiquos patres meruisse Incarnationis Christi accelerationem.